ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1402
10. 11. 1978

Ripley

Веровали или не!

ЧОВЕК СА ОТВОРЕНИМ СРЦЕМ

ВИКОНТ ОД МОНТГОМЕРИЈА (1623 – 1663)

ПАО ЈЕ У МЛАДОСТИ И КАО ПОСЛЕДИЦУ ПАДА ИМАО ЈЕ СВЕ ДО СМРТИ ОТВОР НА ГРУДНОМ КОШУ КРОЗ КОЈИ ЈЕ МОГЛО ДА МУ СЕ ВИДИ СРЦЕ.

Лусил Лоренц

ИЗ НОВЕ ФИЛАДЕЛФИЈЕ, ПОБЕДИЛА ЈЕ У ЈЕДНОМ ТАКМИЧЕЊУ У ГОЛФУ ИАКО ЈЕ ИГРАЛА ЛЕВОМ РУКОМ – ДЕСНА РУКА ЈОЈ ЈЕ БИЛА СЛОМЉЕНА И У ГИПСУ.

ОПЉАЧКАНИ КРАЉ

ЈОШ И У 18. ВЕКУ КРЕТАЊЕ ПО ЛОНДОНУ НИЈЕ БИЛО БЕЗ ОПАСНОСТИ: У КЕНСИНГТОНСКОМ ПАРКУ НЕКИ РАЗБОЈНИК НАПАО ЈЕ КРАЉА ЏОРЏА II (1727-1760) И ОТЕО МУ КЕСУ С НОВЦЕМ, ЧАСОВНИК И ЗЛАТНЕ КОПЧЕ.

За једну ПУШКУ КРЕМЕЊАЧУ

КАКВОМ СУ СЕ СЛУЖИЛИ АМЕРИЧКИ ДОСЕЉЕНИЦИ, БИЛО ЈЕ ПОТРЕБНО 300 ЧАСОВА РАДА.

10-23

© King Features Syndicate, Inc. 1977. World rights reserved.

Код ЗЕЛЕНОГ ЗМАЈА

СВРАЋАЛО ЈЕ ТОЛИКО АМЕРИЧКИХ РОДОЉУБА, ДА ЈЕ У НАЈВЕЋОЈ АМЕРИЧКОЈ ЕНЦИКЛОПЕДИЈИ ОВА КРЧМА ОПИСАНА КАО „ГЛАВНИ ШТАБ АМЕРИЧКЕ БОРБЕ ЗА НЕЗАВИСНОСТ".

ЈОЗЕФА фон ШТЕРНБЕРГА

ЧУВЕНОГ ФИЛМСКОГ РЕЖИСЕРА, У ДЕТИЊСТВУ ЈЕ ОТАЦ СТРАХОВИТО ТУКАО И ЗАТИМ ГА ПРИМОРАВАО ДА ПОЉУБИ РУКУ КОЈОМ ГА ЈЕ УДАРАО.

2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● мајмуни-веверице (саимири), који су у просеку нешто већи од обичне веверице, а живе у шумама дуж токова Оринока и Амазона, крећу се у великим чопорима од по стотину

мајмуна. Хране се углавном инсектима и веома вешто скачу с дрвета на дрво ловећи храну у лету. Ови мали мајмуни спавају искључиво на дрвећу, и то у групама. Они се поређају један поред другог и сваки обавија свој реп око суседа.

● изгледа да голф, толико распрострањена игра у Великој Британији, потиче из Кине, и то из трећег века старе ере.

● у шумама Перуа научници су поново пронашли примерак птице белих крила из рода пенелопе за коју се веровало да је потпуно изумрла још седамдесетих година 19. века.

● и свиње служе као заморчићи у многим научним истраживањима. Научници са берлинског Хумболтовог универзитета до сада су имали проблема

са оваквим заморчићима јер су били сувише велики, а трошили су много хране. Зато су укрштањем успели да добију нову врсту свиње која је четири пута мања од свог обичног сродника.

● недавно је у Америци пронађена нова врста стакла која може да се боји фотографском техником.

● у Валкомоници (северна Италија) једна велика група археолога, из готово целог света, открила је прошлог лета многе цртеже праисторијског човека на камену. Ови цртежи сведоче о животу људи тога доба и ту је, према тврђењу археолога, скупљено осам хиљада година европске праисторије.

● совјетски и чехословачки научници су пронашли једну врсту лепка који може да саставља живо ткиво при хируршким захватима. Овај специјални лепак се после зарастања ране природним путем избацује из организма.

● први споменик Колумбу у Америци подигнут је 1862. године у граду Карденас на Куби.

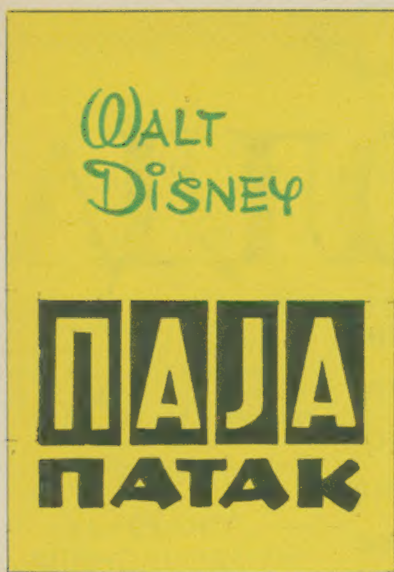

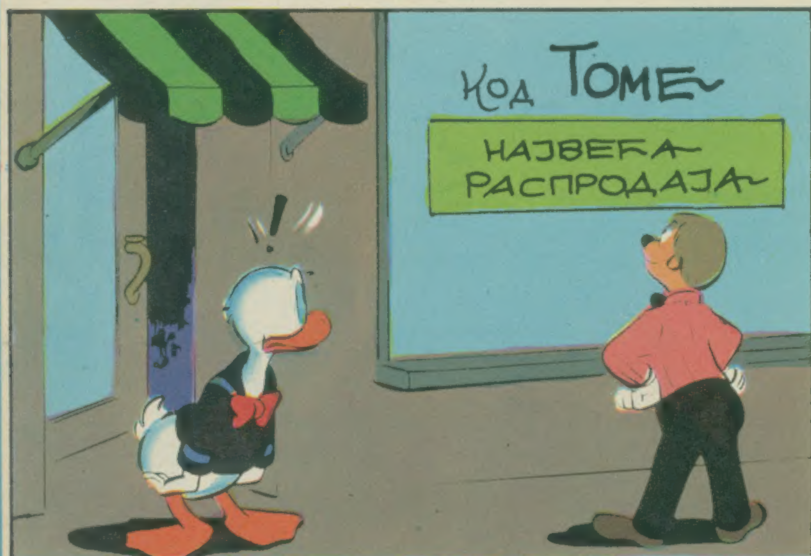

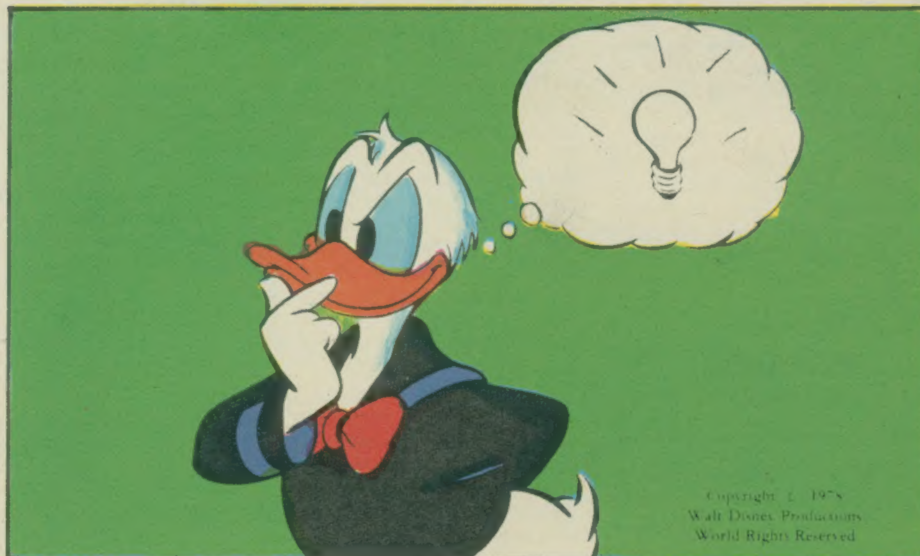
Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ТРИСТАН И ИЗОЛДА

Преко стотину губавих несрећника, изједена тела, гурало се око ломаче поред које је, унезверена и бледа, стајала прелепа плавокоса жена. Један се издвоји из гомиле и приђе корнволском краљу Марку.

— Господару, ти бацаш своју жену на ову ломачу — добра, али краткотрајна казна. Хоћеш ли да ти предложим тежу казну: да живи осрамоћена и да стално жели смрт. Хоћеш ли, краљу?

— Ко ми предложи такву казну, волећу га више од икога — одговори краљ.

— Дај нам Изолду да нам свима припада. Она која је поред тебе уживала у скупоценим хаљинама, у накитима, сласти и ласти, кад види где живе твоји губавци и кад буде морала да уђе у наше ниске колибе, увидеће свој грех и зажалити за овом лепом ломачом од трња — предложи губавац Ивен.

И краљ им је предаде. Водећи несрећну жену, кренуше из града. Радосне повике сулуде гомиле прекину изненада витез на коњу, као изникао из земље. Изолда препозна Тристана.

— Ивене, остави је сада ако ти је живот мио! — повика витез. Губавци збацише своје огртаче, завиташе штаповима и устремише се на њега. Али када је сунце зашло, ослобођена лепотица спавала је, усред дивље шуме, на његовом рамену. За бегунце Тристана и Изолду тако поче нов живот.

СТРАШНИ МОРХОЛТ

А не тако давно спремао се ирски краљ да у Корнвол пошаље своје бродове и горостаса Морхолта да похарају земљу краља Марка који већ петнаест година одбија да плаћа Ирцима данак. Корнвол се нађе на муци — страшни Морхолт дошао је у Тинтеђејл не само по благо него и по три стотине најлепших момака и девојака.

— Ако неки од твојих јунака жели да нас увери како ирски краљ нема права на овај данак — нека то докаже на мегдану — саопшти Морхолт корнволском краљу. Корнволци се само погледаше. Морхолта нико до сада на мегдану није победио.

Пред краља Марка изиђе тада његов сестрић Тристан, паде на колена и замоли га да му допусти да се он огледа са ирским витезом. У сутон, дружина се вратила у Ирску не само без данка, него и без Морхолта. Данак корнволске земље понели су у Морхолтовој лобањи — одломљено парче Тристановог мача. Када мртвог Морхолта, увијеног у јеленску кожу, предадоше својој краљици и њеној прелепој кћерки Плавокосој Изолди, девојка извади комадић мача из ујаковог тела и брижно га спреми кунући Тристана од Луноа.

ЧИЈА ЈЕ ВЛАС?

У срцима тинтеђејлских великаша букнуше завист и мржња због љубави коју је краљ Марк показивао према Тристану. Уплашише се да ће једнога дана краљ без порода своје краљевство оставити вољеном сестрићу и почеше га наговарати да се ожени. Док су чекали краљев одговор, кроз отворен прозор тинтеђејлског дворца улете ластавица и у краљево крило испусти дугачку, златну женску влас.

— Оженићу се оном којој припада ова влас — рече краљ Марк.

Мислећи да је и ово Тристанова подвала, великаши га подозриво погледаше. Да би их разуверио, Тристан одлучи да се баш он отисне на далек пут и доведе господарицу у ујакове дворе. Отисну се Тристан према обалама Ирске са стотину младих витеза и у освит једног дана прену их рика чудовишта какву дотад никада нису чули.

— То је неман која седи пред капијама ирског краља и нико не може да уђе или изиђе док јој не да једну девојку. Ономе ко је убије краљ је обећао своју кћерку Плавокосу Изолду — рече им једна жена.

— Којим путем долази аждаја? — упита Тристан и, не оклевајући, пође у сусрет немани змијске главе и змајског тела.

Из уста немани, раскомаданог тела и располућеног срца, оте се ускоро последњи урлик. Поданици ирског краља ослобођени су највеће невоље која их је икада задесила, али јунаково тело није издржало отров аждајиног језика. Онесвешћеног Тристана однесоше прелепој Изолди и њеној мајци да лековима које су само оне умеле да справе исцеле његове ране.

Кад је из сјајних корица Изолда извукла Тристанов окрњени мач да га обрише од крви, препозна у њему убицу свога ујака Морхолта и замахну да га усмрти.

— Кћерко, ти ћеш пратити принцезу у земљу краља Марка — обратила се ирска краљица најоданијој пратиљи. — Узми овај крчаг вина и сакриј га тако да га ничије око не види и ничије усне не дотакну.

— Умрећу, али ја сам убио Морхолта да избавим из ропства стотине недужних по које је дошао у корнволско краљевство. А искупио сам свој грех ослободивши вас ове страшне немани. Да би између Ирске и Корнвола завладала љубав уместо мржње, мој ујак, краљ Марк, ожениће принцезу Изолду коју ће његови поданици служити и волети као своју краљицу — рече Тристан.

ШТА УЧИНИ, БРАНЖЈЕНА!

У двору ирског краља узавре као у кошници. Ускоро, Плавокосу Изолду отпремише пут далеког Корнвола.

— Кћерко, ти ћеш пратити принцезу у земљу краља Марка — рече принцезина мајка Бранжјени, својој најоданијој пратиљи. — **Узми овај крчаг вина и сакриј га тако да га ничије око не види и ничије усне не дотакну. А, кад дође прва брачна ноћ, усућеш ово вино зачињено травама у пехар и понудићеш га краљу и Изолди да се воле целог живота.**

Али, у тренутку Бранжјенине несмотрености, уморни и жедни Тристан и Изолда испише чаробно вино које им је понудио неко од сапутника. Узалуд је Бранжјена проклињала час кад је рођена и кад је пошла на овај пут. Као омађијани, гледали су Тристан и Изолда једно у друго. И нису се ни тренутка раздвајали док не присташе у тинтеђејлску луку.

Изолдина тајна изишла је брзо на видело. Дворски завидљивци почеше све чешће да их уходе. И наговорише краља да грешне љубавнике казни најгором казном.

У НАРУЧЈУ »ХОДОЧАСНИКА«

Избавивши се губаваца, Тристан и Изолда почеше да лутају од немила до недрага, а онда Тристан поручи свом ујаку да опрости краљици и прими је у двор. Много је патила за своје младе године. Краљ се смилова и Изолда се врати, али зли језици не мирују.

— Господару, опрашташ јој без суђења. Ако је невина, нека се пред светим моштима закуне да никад није згрешила.

Изолда пристаде на заклетву. Поручи Тристану да се одређеног дана нађе у Белој пустари, где ће се одржати суђење, вешто пре-

рушен у ходочасника да га нико не може препознати. Да би стигла до места суђења, она ће морати да пређе реку чамцем — нека буде у близини да је прихвати кад буде излазила.

Тако је и било. Прилазећи краљу и достојанственицима, пред којима су на скупоценом тепиху биле свете мошти, Изолда рече:

— **Заклињем се овим светим моштима да ме никад ниједан мушкарац сем краља Марка и ходочасника који ме пренесе од чамца до овог места, није држао у наручју.**

Тако их превари, а њен „ходочасник" оде из земље корнволске. Дуго је лутао Тристан тугујући за својом драгом Изолдом. Ни пустоловине ни почасти које су му указивали у далеким земљама нису смањиле његову чежњу.

Нанесе га пут у замак Карекс и кад сазна невољу његових господара од лучи да им помогне. Непријатељ који их је данима опседао устукнуо је убрзо пред оштрицом Тристановог мача.

— **Хоћу да ти захвалим, храбри витеже** — рече господар Карекса. — **Дајем ти своју кћерку Изолду Белоруку за жену.**

— **Њено ће ме име подсећати на једину коју волим, на ону без које не могу живети ни умрети** — одлучи Тристан, али ускоро се покаја.

ВИШЕ САМ ГА ВОЛЕЛА

Из тинтеђелског двора допирала је свакодневно сетна песма несрећне Изолде.

— **Не тугуј, краљице** — рекоше јој — **Тристан те заборавио и оженио се Изолдом Белоруком.**

Смртно рањен, лежао је њен Тристан чезнући да је још само једном види. Призва жениног брата Каердена који је знао и разумео његов бол и рече му:

—**Доведи ми Изолду Плавокосу, а сестру превари да идеш у свет да ми лека тражиш. Ако је нађеш, разапни при повратку бела једра.**

Недуго затим Изолда Белорука, сазнавши тајну братовог одласка, приђе Тристану.

— **Видела сам, господару, да долази нека лађа. Мора да се мој брат враћа са лековима које ти је нашао.**

— **Реци ми каква су јој једра** — рече Тристан.

— **Црна су, Тристане** — превари га љубоморна жена.

— **Нема ми више живота** — рече несрећни витез и издахну. Кајући се због онога што је учинила, жена паде поред њега и поче да нариче. Касно је стигла Изолда Плавокоса у Тристанове дворе. Кад сиђе са лађе, дочека је лелек жена и бесомучна звоњава са црквеног торња.

— **Кога оплакујете?** — упита их.

Најлепша од свих жена, не верујући у оно што јој кажу, потрча к њему.

— **Ја имам више права да га оплакујем. Више сам га волела** — рече Изолди Белорукој, загрли Тристана и заувек остаде поред њега.

Легенда о Тристану и Изолди једна је од најлепших љубавних прича. Заметак приче везан је за корнволског владара Марка који је познат историји. Истина је и то да су Ирци у то доба освајали нека подручја британског острвља, а заслуга за стварање легенде припада старим келтским племенима која су уз пратњу лире певала о краљу Марку, његовом сестрићу Тристану и прелепој Изолди. Ширећи се од уста до уста, песма је полако добијала развијеније облике. Пошто је прича о грешним љубавницима тек на копну литерарно уобличена, многи су нанели Келтима неправду проглашавајући је старофранцуским романом. У 15. и 16. веку једна од верзија стигла је и у руке наших предака. Јужнословенски рукописи романа још нису пронађени. У „Познањском зборнику", белоруском рукопису, у заглављу пише да је приповест о „славноме витезу Тристану" узета из књига српских.

Н. С.

ТРИ МОГУЋА НАЧИНА ДА СЕ УНИШТИ АУТО

НЕ УМЕМ ДА ЦРТАМ КРАВУ !

Протрљала је очи неколико пута, али се ипак није варала: удобно смештена на крову њених кола, лежала је једна (права) крава...

Очигледно задовољна местом које је изабрала за одмор, животиња је одбијала да се мрдне . . .

Да ово није испричао Сем Смит, службеник осигуравајућег друштва из Манчестера из чије је касе на крају и исплаћена одштета — случај би можда звучао невероватно. Али када и по правилу неповерљиво осигуравајуће друштво пристане да поверује да је за све криво треће лице — онда сумњи стварно места нема.

ЧУДНО ТРЕЋЕ ЛИЦЕ

Власница кола, једна бабица из Северне Ирске, налазила се те вечери на дужности. Целу ноћ провела је уз породиљу у једној кући у близини Лондондерија.

Када је коначно у рано новембарско јутро прошле године завршила са послом и изишла на свеж ваздух — кола су, истина, још била на месту на којем их је оставила, али их је, онако згужване под теретом заспале краве, било тешко препознати.

Несрећна жена није могла сама да изађе на крај са повеликим уљезом, па је у помоћ позвала и власника краве, фармера чија се кућа налазила у близини. Све што је он могао да каже у одбрану своје ћудљиве домаће животиње било је — да јој се, вероватно, кров учинио као најтоплије место да проведе ноћ.

Фармер, његов син и збуњена бабица успели су некако да намаме краву тамо где јој је и место — на земљу — али се за кола мало тога дало учинити.

Само један део формулара којим се подноси захтев за одштету остао је празан. Онај који је намењен скици несреће.

— Не умем да цртам краве! — објаснила је власница уништених кола.

А када их још треба нацртати и на крову кола, то је, ваљда, много.

КАО ЗА НЕМУ КОМЕДИЈУ

Узроци неких штета на моторним возилима запрепасте чак и прекаљене стручњаке осигуравајућих друштава.

Поносни власник једног скупог модела са аутоматским мењачем брзина објаснио је, касније на одговарајућем месту, шта се њему десило. Све је почело оног јутра када је кренуо на посао, а мотор из њему непознатих разлога одбио да се упали.

Човек је нервозно подигао поклопац, почео да чепрка по могућем месту квара и... мотор је забрујао, а кола кренула. Невоља је једино у томе што је возач забезекнут остао на тротоару.

Скупи модел наставио је да се креће, мењајући брзине као што му и доликује. Једино што је власнику преостало било је да се да у трк.

Није морао дуго да трчи. Кола су се убрзо сјурила у један паркирани аутобус. Срећом, нико није повређен, али је и овог пута власник доспео до осигуравајућег друштва са молбом за одштету.

За пет година колико је Сем Смит провео на истом послу ово није и последњи случај који би, можда, могао да послужи као сиже за неку нему комедију.

Две жене и оно што су оне једна другој урадиле могло би лако да засмеје и праву биоскопску публику.

Кола која је возила жена број 1 сјурила су се у задњи део кола возачице под бројем 2. Не сасвим без разлога, јер се на семафору појавило црвено светло.

Жена која се налазила за воланом кола број 1 сместа је пребацила мењач на рикверц, одмакла се од смрсканe позадине кола пред собом, projурила поред још запрепашћене жене број 2 и... нестала иза угла.

То је стварно разбеснело жену број 2. Нагазила је папучицу гаса и дала се у праведну потеру. Уз шкрипу кочница улетела је у кривину, а одмах затим и у — кола број 1 која су стајала паркирана.

Жена под бројем 1. је једноставно мислила да ће бити боље да се паркира иза угла пре него што размени потребне податке са женом број 2. Њено објашњење за то је — да није хтела да на самом месту несреће прави саобраћајну гужву.

М. И.

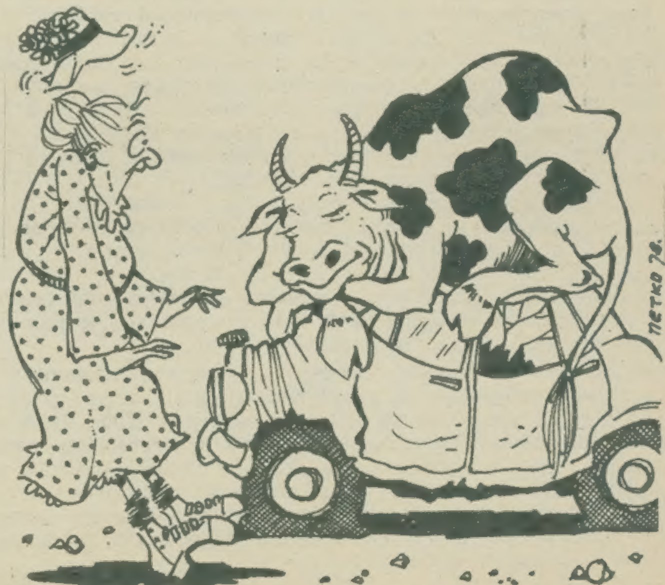

ВЕЛИКИ РАДНИ ЛОГОР

Потпуно расељен пре више од три године, празних улица и булевара и пустих кућа, Пном Пен, престоница Кампучије, више ни издалека није некадашњи „Париз југоисточне Азије" ... Али, није ни сасвим мртав град.

Данас у Пном Пену живи око двадесетак хиљада нових становника, људи који су дошли са пиринчаних поља, градилишта иригационих система, и фронтова, да би после обавезног курса описмењавања у задругама или на градилиштима завршили основну школу или занат, а затим се вратили обнови земље. Јер, ова далека држава, која се простире на југозападном делу Индокинеског полуострва на површини од 181.035 квадратних километара, трпи последице освајачког рата, започетог ненадно почетком маја 1970, када су сајгонске оружане снаге и јединице САД — око 100 хиљада војника — читавих пет година рушиле све што се могло срушити, убијале, палиле ...

Али, све до априла 1975. године ослободилачке снаге, састављене од сељака, радника, интелектуалаца, жена и деце нису успевале да заузму и Пном Пен. Тај град се одржавао захваљујући ваздушним мостовима, преко којих је из САД дотурана храна и оружје издајничким Лон Ноловим војницима који су доживљавали све већу међународну изолацију. И — 17. априла исте године Пном Пен је најзад био заузет, па је тако и завршен петогодишњи рат, који је Кампучији однео огроман број људских живота и велике материјалне вредности, али донео и победу.

Одмах по ослобођењу, више од 3,5 милиона становника исељено је из градова, па и из престонице Пном Пена, и послано на пиринчана поља. Тако су стотине хиљада људи данима пешице путовали до нових одредишта, која су их прихватила као раднике и нове чланове, где сиромашни радници и сељаци граде ново друштво: то је кооператива у којој је све заједничко — и земља и стока и алатке и храна. Ту нема плаћања новцем, који као економска категорија не постоји, већ је само једно важно, а то је: „Имати пиринач, довољно пиринча, значи имати све!" То је мото новог друштва, па се ради и 9 сати дневно на пољима, да би се добило три дана одмора месечно, једно црно одело годишње, килограм пиринча дневно, шест килограма соли за дванаест месеци ... У то име граде се бране и канали на којима раде људски мравињаци од јутра до сутра, проводећи ноћ под кровињарама, а онда ће их пренети даље, како послови буду захтевали.

Пре ослободилачког рата у овој земљи је било око 85 одсто неписмених, а сада, како се с поносом истиче, свега 5 одсто и то махом старијих људи. Овде се ствара и нова радничка класа: у фабрике и стручне школе шаљу се деца бивших бораца и сиромашних сељака. Дванаестогодишњаци раде у пољима или фабрикама 9 сати дневно, као и одрасли, поподне похађају наставу, а увече уче ...

— Почињемо од почетка, од основних школа у задругама! — говоре ови људи објашњавајући зашто су затворене све високе, више школе и универзитети у Пном Пену и осталим градовима. Ту нема професора и учитеља у класичном смислу, већ постоје „кадрови који су се школовали у револуцији". Зато се реч „стручњак" нигде не спомиње, јер су „радници и сиромашни сељаци који су се школовали у револуцији" све сами пројектовали и изградили: од великих зграда и брана, до малих прецизних алатки.

Б. Ј.

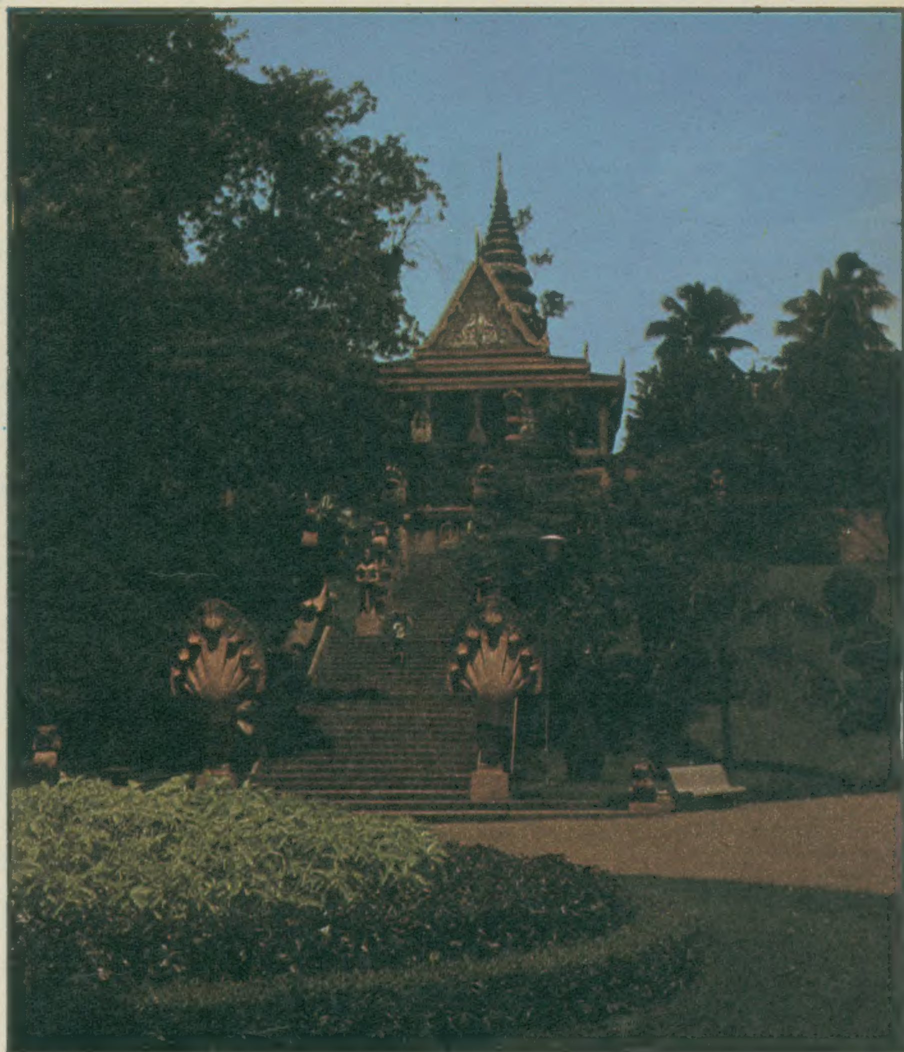

ОВА ПАГОДА, ПОДИГНУТА У 15. ВЕКУ, ПОСВЕЋЕНА ЈЕ ЖЕНИ ЗВАНОЈ ПЕНА КОЈА ЈЕ, ПРЕМА ЛЕГЕНДИ, У ДОЛИНИ ПНОМ ОСНОВАЛА ПРЕСТОНИЦУ КАМБОЏЕ, ДАНАШЊЕ КАМПУЧИЈЕ

НЕКАДАШЊА КРАЉЕВСКА ПАЛАТА ПОДИГНУТА ЈЕ 1813. ГОДИНЕ И НАЛАЗИ СЕ У НАЈСТАРИЈЕМ ДЕЛУ ГРАДА, ИЗ КОГА ЈЕ ОДМАХ ПОСЛЕ РАТА 1975. ГОДИНЕ, ИСЕЉЕНО ГОТОВО ЧИТАВО СТАНОВНИШТВО.

МАГАЦИНИ У ПАГОДАМА

ЗАБРАЊЕНО ЗА БОМБЕ

Иако је за време петогодишњег рата Кампучија изгубила много људи, у њој нема ниједног гроба! Мртви се одмах кремирају, па после спаљивања ближњи могу да сачувају пепео покојника или да га развеју по пиринчаним пољима, без икаквих верских обреда јер је будизам законом забрањен. — То је била религија коју су богаташи користили да би завели сиромашне вернике! — парола је нове Кампучије. Око 100 хиљада бонза — будистичких калуђера који су живели од прилога и становали у пагодама — морало је да скине своје одоре и запосли се у кооперативама, на градилиштима и пиринчаним пољима. А многе пагоде су разорене динамитом или претворене у разноврсна складишта и стаје. Од рушења и разарања поштеђено је неколико пагода у Пном Пену, као и Сребрна палата, која се као драгоценост приказује ретким посетиоцима. А Ангкор ват је и за нови режим остао светиња. Тај стари храм, у коме је на територији ове земље зачет будизам, окружен је бујном шумом, па су се за време ослободилачког рата ту скривали кампучијски борци, јер га нису бомбардовали ни Лон Нолови, ни амерички војници.

ЗГРАДА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ НАЛАЗИ СЕ У НОВОМ ДЕЛУ ПНОМ ПЕНА, КОЈИ ЈЕ СВЕ ДО 9. НОВЕМБРА 1953. ГОДИНЕ БИО ПОД ФРАНЦУСКОМ КОЛОНИЈАЛНОМ УПРАВОМ.

АНГКОР ВАТ ЈЕ, ЗАПРАВО, ЧИТАВ ХРАМ-ГРАД, И ПРЕДСТАВЉА СПОМЕНИК КМЕРСКЕ КУЛТУРЕ И ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ ПРЕНЕТЕ ИЗ ИНДИЈЕ ЈОШ У ПРВОМ ВЕКУ НОВЕ ЕРЕ.

ДО РАТА, 1970. ГОДИНЕ, У ОВИМ ПАГОДАМА ЈЕ ЖИВЕЛО ОКО 100 ХИЉАДА БУДИСТИЧКИХ КАЛУЂЕРА — БОНЗА — КОЈИ СУ ПО ОСЛОБОЂЕЊУ ПРОГЛАШЕНИ „ДРУШТВЕНИМ ПАРАЗИТИМА“.

ОЛУК ЈЕ ИЗДРЖАО

Још само неколико метара делило је Криса Вејта од тела које је беспомоћно висило над понором, кад се оклизнуо и изгубио равнотежу...

Мада је сат на оближњем црквеном торњу откуцао поноћ, Барбара Блејк никако није успевала да заспи. Немирно се превртала по кревету, бројала у себи до сто, замишљала овце како прескачу ограду, па опет — ништа. Сан јој није долазио на очи.

И с њеном мачком Пуси те јануарске ноћи прошле године догађало се нешто чудно. Високо подигнутог репа и раширених бркова, као да је покушавала нешто да јој каже. Или се то Барбари само чинило. У сваком случају необично Пусино понашање натерало је да устане из кревета и упали светлост. Истог тренутка из стана само спрат ниже зачуо се готово нељудски крик. Одмах потом, с треском су се отворила врата и на степеницама се зачуо ужурбан бат корака.

Збуњена и помало узнемирена, Барбара је тихо откључала врата свог стана, али тек што их је отворила, у собу је покуљао густ, сивкаст дим који је терао на кашаљ. Одмах јој је било јасно зашто су се из стана на спрату ниже чули крици: њихову четвороспратницу захватио је пожар!

НАД ПОНОРОМ

Неколико тренутака девојка је грозничаво размишљала шта да ради: да стрчи низа степенице — није могла, јер је љути дим потпуно испунио степениште. Једини излаз био је да се кроз прозор косе таванице попне на кров. Кад је најзад успела да подигне залеђено окно, у собу су почеле да падају крупне пахуље. Не осврћући се на њих, мада је била обучена само у спаваћицу, Барбара је прво изнела Пуси а затим се и сама успузала на кров. Али, те ноћи као да се све уротило против ње: дебео снежни покривач прекрио је цреп и сада никако није успевала да пронађе неки чврст ослонац, тако да је почела да клизи. И таман је с ужасом помислила да је с њом готово, кад је под рукама осетила хладан, обао метал. „Олук", синуло јој је кроз главу. У последњем тренутку успела је да се ухвати за њега. Стар и трошан, под тежином њеног тела почео је да се савија. Ипак, издржао је. „Али, да ли ћу ја издржати?", питала се Барбара док је тридесетак метара испод ње беснела ватра. Хладни метал лепио јој је прсте тако да их више није осећала. Знала је да је само питање секунди кад ће јој отказати послушност и опустити се.

У међувремену, уз продорну шкрипу кочница, пред зградом су се зауставила ватрогасна и полицијска кола. Из њих је први излетео наредник Крис Вејт. Није му требало дуго да изнад распламсале буктиње угледа тело које је беспомоћно висило над безданом.

— Одоздо, са улице, нисам могао да распознам да ли је мушкарац или жена — причао је он касније. — Не губећи ни тренутка утрчао сам у зграду поред оне у којој је буктао пожар, и грабећи по три степеника, за тили час нашао сам се на крову. Тек ту, видео сам да над понором виси девојка. Опрезно сам почео да јој се приближавам. Одједном, оклизнуо сам се на некој залеђеној површини и тек онда сам схватио да се испод снега који сам газио налази заправо стаклена таваница. Ипак, успео сам некако да сачувам равнотежу. За тренутак, изгубио сам моћ говора али сам, чим сам мало дошао к себи, викнуо: „Држите се чврсто! Ускоро ћете бити на сигурном!"

Нисам добио никакав одговор.

СКОК СА 30 МЕТАРА

Милиметар по милиметар, приближавао се Крис Вејт избезумљеној девојци. Кад је најзад стигао до ње, она је већ била на ивици снага. Ипак, с невероватном прецизношћу извршавала је његова упутства. Најпре је одвојила леву руку од олука и пружила му је, а затим је уз његову помоћ почела полако да се извлачи на кров. Неколико секунди касније већ је седела на олуку с којег је већ почео да се топи лед. Јер, ватра се ширила великом брзином и већ су пламени језици лизали кроз отворене прозоре Барбариног стана.

Како је време одмицало, олук је постајао све топлији, тако да је девојка почела да поскакује на њему. Ускоро јој ни то више није помагало: врели метал пекао јој је табане. И управо у тим тренуцима пала јој је на памет Пуси. „Да ли се бар она спасла?" питала се девојка. И пре него што је успела да погледа около не би ли негде видела своју љубимицу, зачула је шиштање воде. Ватрогасци су почели да гасе пожар.

Међутим, у међувремену се испоставило да је немогуће приближити се крову. Димна завеса била је исувише густа. Једина могућност да се приђе Барбари било је да се пође истим путем који је прешао и Крис Вејт. Али он се нашао у невољи: правећи места Барбари, повукао се до једног од прозора на крову кроз који је толико куљао дим да је почео да се гуши.

Кад је изишао на кров суседне зграде, ватрогасац Питер Олдриџ није знао да ли да прво притекне у помоћ њему или Барбари.

— Помози девојци! — пресекао је његову недоумицу Крис а онда, не могавши више да издржи, скочио доле, у раширену мрежу.

Испевши се на врх крова Питер је добацио Барбари конопац, а онда викнуо:

— Држи се чврсто, сад ћу те повући!

Неколико тренутака касније девојка се нашла уз њега на врху крова. Сада је још требало да пређу 7—8 метара колико их је делило од суседне зграде. Држећи Барбару за руку, ватрогасац је полако кренуо истим путем којим је и дошао. Пола часа касније обоје су били на сигурном: Питер у топлој соби свог дома, а девојка у амбуланти градске болнице у енглеском граду Јоувилу. Једино што је желела да сазна било је шта је с њеном љубимицом Пуси. Већ сутрадан обавестили су је да је с мачком све у реду: једино су јој били опрљени бркови.

О. В.

ПОЈАСЕВИ КОЈИ СУ ШТИТИЛИ И ДЕДУ

Сигурносни појасеви у колима нису тако скорашњег датума као што би се могло претпоставити. Први је патентиран 1885. године у САД. Тада је, истина, мање штитио од брзине, а више од — чворуга.

Слаба амортизација и лоши путеви били су у то доба већа опасност за возаче — а појасеви гаранција да ће и поред рупчага и неравнина аутомобилиста ипак остати прикован за седиште.

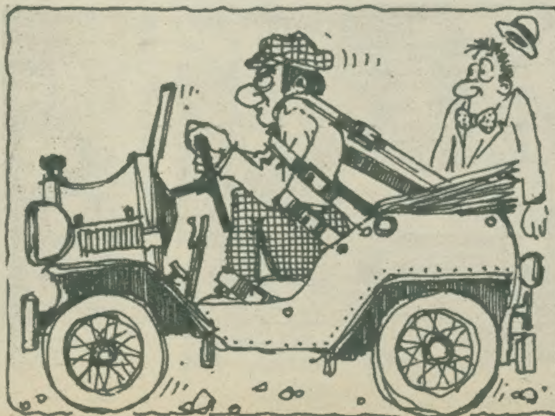

Баш као и данас, неки су ипак одбијали да их користе. Први смртни случај који, можда, и није могао да се заврши фатално, забележен је 1895. године у Њу Џерсију. Човек је, вероватно због лошег пута и мало веће брзине, испао из кола. Његов сигурносни појас лежао је откопчан и очигледно неупотребљен на поду аутомобила.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

ПРЕВАРА У ЗЕЛЕНОМ КОВЕРТУ

— На све сам мислио — рекао је лајтнант Вебер — старица је још на слободи као мамац за свог сина.

Марко Драженовић није се сећао шта се догодило 6. јуна 1944. око 3,30 часова иза старог зида ватрогасног дома у Јеленовцу. Последња слика коју је упамтио била је уперена цев немачког аутомата. Све се одиграло стреловитом брзином и, тек у гестаповском затвору, постало му је јасно да је жртва успеле клопке.

„Нисам обавио задатак“ — понављао је сам себи и то га је највише мучило. **„Шта ће бити са зеленим ковертом?“** — нервозно се питао док је шеткао малом ћелијом у подруму.

У исто време немачки официр Вебер, у соби на првом спрату зграде затвора у Јеленовцу, рече свом тумачу:

— Честитам на заиста добром лову, господине Лучићу! А сад ми преведите спис из зеленог коверта који смо нашли код партизанског бандита.

Бродоградилишни радник Марко Драженовић је већ годину дана био курир — предавао је писма секретару Котарског комитета КПХ и одржавао везу за јеленовачки сектор. Писмо у зеленом коверту било је адресирано на друга Владу, секретара комитета, са подацима о немачкој војсци у Јеленовцу и расположењу народа.

— Одлично! — лајтнант Вебер није могао да сакрије задовољство. — **Нека Драженовићево хапшење остане тајна, а ви** — обрати се Мили Лучићу — **припремите собу за истрагу. Као што само ви знате...** насмеши се.

— Не заборавите — тумач одговори свом шефу — **да овај комуниста има једну слабу страну — мајку!**

— На све сам мислио: старица је још на слободи, као мамац за свог сина! — рече Вебер.

ГАРАНЦИЈА — МАЈКА

У полумрачној соби били су Вебер, његов помоћник Ханс и тумач Лучић. На столу је, с једне стране, стајала боца ликера, а на другој клешта, лисице и Марку неки непознат алат.

— Ништа им нећу рећи! — одважно одлучи док је улазио.

Светлост стоне лампе обасјавала је његово знојаво лице. Тумач, скидајући сако, приближи му се и шапну:

— Немци све знају и нема смисла лагати. Буди разуман!

— Кад знају — Марко је смогао снаге и претећи га погледао — **шта бих им ја онда говорио?!**

Лучић је превео његове речи, а Вебер се бесно приближи:

— Нема ти другог излаза: или да говориш истину, или да је ми из тебе извучемо!

Пошто ни то није помогло, немачки официр је прибегао последњем адуту: споменуо је мајку.

— Немате право да њу дирате! — готово молећиво изусти, гледајући чудан алат на столу, свестан шта га чека. — **Стрељајте ме одмах, али моју мајку пустите на миру!**

— Ти можеш да будеш и паметан! Старици неће фалити ни длака са главе ако нам учиниш једну услугу. Бићеш и даље веза комуниста између Јеленовца и оних у шуми. Али, све вести ће ићи преко мене... Гаранција ће нам бити твоја мајка.

Драженовић је у том часу осетио како се под њим отвара дубоки понор. Дужност према идеји за коју се борио и осећаји према мајци испреплитали су се. Помислио је на све могуће комбинације и Немцу тихо и тешко саопшти:

— Пристајем...

Кроз измучено тело пролазили су му трнци... У њему је беснела олуја која је донела ту кобну реч. И већ је хтео да каже да се предомислио, кад му сину охрабрујућа мисао:

— Зашто да очајавам. Добићу на времену, а то ми је у овом тренутку најважније...!

ДВОСТРУКА ИГРА ПОЧИЊЕ ...

У засеоку Брези било је седиште Котарског комитета. Марко је стигао кад је сунце било високо на небу. Његов пут је трајао од синоћ, откад је око поноћи пуштен из немачког затвора са свим списима који су код њега нађени при хапшењу.

У брвнару комитета ушао је готово нечујно. За столом је седео двадесетогодишњи висок-и мршав секретар Владо.

— Прочитај и ти, друже Владо, кад је прочитао и Гестапо! —рекао му је.

Марко је испричао све: како је морао да каже да се дуже задржао у Јеленовцу због немачких заседа, како, ако он буде послушан, окупатор неће никога да хапси ни да ода, како зна о раду партијске организације. Везу је требало да одржава преко Вебера, који би у порукама мењао све оно што му се не би допало...

— Тај Вебер — закључи Владо помно слушајући Марка — **би хтео да ухвати све чланове Котарског комитета, да их лажним информацијама навуче у замку и уништи...**

— Они су ми рекли да не заборавим да им је гаранција моја мајка! — Марко погледа престрашено Владу. — **Схвати ме, друже Владо, шта сам могао...**

— Иди и одмори се, а ми ћемо већ нешто смислити. Водићемо рачуна о друговима у Јеленовцу и о твојој мајци — поташпао је бившег комесара чете који је постављен за курира, јер је, рођен у Јеленовцу, најбоље познавао путеве у овом крају.

Сутрадан, секретар Владо и друг Златко, поверс-

ник ОЗНЕ, саопштише му:

— Слушај, Марко, извршаваћеш све директиве које ти је дао немачки официр! Ти си одан човек, имамо поверења у тебе, али владај се само по нашим упутствима — да доскочимо прљавој игри окупатора.

ГУЖВА У НЕМАЧКИМ РЕДОВИМА

На утовореном месту, иза ватрогасног дома, управо на оном месту где је Марко упао у клопку и ухапшен, чекао је аутомобил лајтнанта Вебера пригушеног светла. У црном аутомобилу видео се само жар његове цигарете.

Марко је стигао у тачно одређено време и предао поверљива писма комитета. Официр је био задовољан. Одјурио је у своју канцеларију, где су га чекали Лучић и Ханс. Писма су одмах преведена и фотографисана и Вебер се вратио да Марку да упутства...

Оваква слика се понављала већ четири пута у последња два месеца, а онда, средином септембра, гестаповска тројка се узнемирила. Држали су у рукама писмо које је изазвало панику.

— Важно и хитно! Котарски комитет КИХ Месном комитету Јеленовац. Драги другови, дошао је час и ваше слободе. Сутра увече наши и савезнички авиони бомбардоваће Јеленовац. Тачно у 12 часова раширите глас у народу да се удаљи од немачких објеката и од луке. Бомбардовање ће се поновити у неколико наврата у току ноћи. Пред зору ћемо напасти место и, надамо се, прекосутра прославити дан ослобођења. Смрт фашизму, слобода народу! За комитет — Владо.

Вебер је позвао Марка и он је за десет минута стигао у просторију коју је пре неколико месеци врло добро упознао. Било је већ три часа у ноћи.

— Два дивизиона с хаубицама стигла су у Брезу — тумачио је Марко. **— Све су јединице отишле у Подгорје...**

— Јави се Месном комитету — замишљено одреди немачки официр **— али ћеш изменити неке податке!**

Тог јутра владала је гужва у немачким редовима. Телефони су звонили, тражена је помоћ са свих страна, па чак и од ваздухопловства. Али, стизале су поруке да се треба поуздати у властите снаге! Иако су Немци претпостављали да ће главни напад бити из смера Кланаца, то им није много значило, јер су оскудевали колико у опреми, толико и у људству. Навече је стигло кратко и јасно наређење команде дивизије:

— Напустите Јеленовац! Уништите утврђења! Одмах се повлачите...

Немачки гарнизон је имао на располагању два часа, а за то време Вебер је хтео да ухапси бар оне најважније комунисте за које је дознао из Маркових писама. Међутим, план му је пропао јер су сви нетрагом нестали. Док су Немци напуштали Јеленовац, Веберу није било ни на крај памети да помисли да је изигран.

Ујутро су малобројне партизанске јединице ушле у место и неколико десетина грађана јавило се под оружје. Створена је велика борбена јединица и слободна територија.

— Одлично си извршио задатак, друже Марко! — загрли га Владо.

— Реци ми, Владо, на који сте начин обавестили другове да буду на опрезу и да се склоне?

— Док си ти одржавао везу са Месним комитетом преко старог канала, ми смо успоставили нову. Упозорили смо другове да сва писма и усмене директиве преко тебе сматрају неважним и лажним. Ни говора о некаквом савезничком бомбардовању и концентрацији наших снага!

— Сад ми је јасно — први пут задовољно одговори Марко Драженовић. **— Гестаповци су хтели да подвале нама, а догодило се обрнуто...**

Д. Кола

ТРИЦИКЛ НА СУНЧАНИ ПОГОН

Трицикл на слици добија погон не од мишића ногу возача, него од сунца. Сунчане батерије, монтиране на крову тог „сунцомобила“, биле су са читавим трициклом приказане на специјалној „сунчаној“ изложби у западнонемачком граду Сасбаху.

ЛЕГЕНДЕ О МЕСТИМА

ЗАГРЕБ

Све благо које су жедни бан и његови посустали коњаници носили дали би за неколико гутљаја спасоносне течности. Али, ње данима нигде није било...

БАН ВОДУ ТРАЖИ

Не зна се тачно кад су људи на месту данашњег Загреба направили прве насеобине. Не зна се, поуздано, такође, како је овај стари град добио своје име. Научници претпостављају да је у том називу сачуван помен на изузетну важност града, односно вишеструких опкопа који су од најдавнијих времена штитили насеља унутар њих од непријатеља (Загреб — иза грабе, опкопа).

Међутим, народ је у легендама на свој начин тумачио постанак овог имена.

ЗВЕРИ И ПТИЦЕ ЧУВАЈУ ТАЈНУ

Легенда, дакле, казује да је неки бан (у причи безимен, без тачнијих одредби када је живео) јахао са својим коњаницима данима и данима, али без капи воде.

И коњи и јунаци и њихов претходник од свега су највише желели да наиђу на неко врело и да, најзад, оквасе осушена грла. Све благо које су носили, оружје, свилу и кадифу, дали би, приповеда се, за неколико гутљаја спасоносне течности.

Али, као да се све заверило против њих; нити киша да падне, нити реку да нагазе, нити шум врела да чују. Обневидели од жеђи, људи су се последњим снагама одржавали на све немирнијим коњима, страхујући да их жеђ не надвлада и да им се кости по путевима бескрајним и безводним распу и без белега остану, заувек.

Молили су зато своје свеце давне, непознате, да им подаре воду, спас и живот, гледали лет птица ујутро, у подне и увече, тајновито ходили за дивљим зверима, али све узалуд. Не указаше се свеци, нити кишу подарише, птице су летеле и без слетања нестајале у ужареном небу, звериње се крило, бежало и упорно чувало велику тајно где воду пије.

Али, у сутон дана једног, врелијег од свих других, кад су коњаницима језици почели да отичу од жеђи, а животиње почеле да се заносе и у бесу земљу гризу, угледа бан, који је на челу колоне јахао, у даљини, као привиђење, прву људску прилику на њиховом путу. Ћутао је, уверен да му се привиђа и да ће, кажели то људима својим, изазвати још више јада. Јахао је даље, ужареног погледа упртог у људско биће које је бивало све веће, јасније и ближе.

А кад је био сигуран да га очи не варају, коњ испод њега сам јурну напред.

У сусрет му је, полагано и насмешено, корачала девојка чудесно лепог лица, косе, очију и стаса. Гледали су се не верујући да се виде и да су близу, незнанац и незнанка, он жедан до самрти, она ведра, насмејана.

СЈАЈ НА ЛИЦУ И ОРУЖЈУ

— Воде... где воде има? — прошапта бан с коња који је клецао.

— Овде, где ја стојим, ти ћеш воде наћи, себе напојити, коњанике своје и коње њихове! — звонким гласом одговори му девојка.

Заборавивши малаксалост, хитро бан са коња скочи, исуче мач и зарину га у суву, испуцалу земљу. И чудо се указа: снажан, бисерни млаз чисте воде шикну муњевито испод врха мача и попрска баново лице и груди.

— ЗАГРАБИТЕ, ево воде, ЗАГРАБИТЕ! — усхићено викну он својим људима који су пристизали.

И нестаде жеђи, врати се снага у тела изнемогла и коње који су посртали. Просу се смех по умивеним лицима, опет засија оружје, опрема и накит.

Легенда казује да се овај необичан догађај збио на месту где се и данас налази древни извор Мандушевац, недалеко од данашњег загребачког Трга Републике. Име ово доби врело по Мандуши, како се девојка звала и коју бан узе себи за жену.

А Загреб, по овом предању, добио је име по оном спасоносном бановом узвику **„Заграбите!“**. Временом се ова реч скрати и преобрази у **Загреб**. Али, старо предање није заборављено, па је, у разним облицима, забележено и у књигама неких хроничара и писаца.

И. Лончар

ЗУЗАНА ХАЛУПОВА »НАИВКА« ИЗ КОВАЧИЦЕ

ДЕЦА, моја радост

У РЕМЕК-ДЕЛА ЗУЗАНЕ ХАЛУПОВЕ УБРАЈА СЕ ПЛАТНО „ЗИМА" КОЈЕ ЈЕ ПОКЛОНИЛА УНИЦЕФ-у. ДОБИТ ОД ПРОДАЈЕ ДВА МИЛИОНА ЧЕСТИТКИ-РЕПРОДУКЦИЈА НАМЕЊЕНА ЈЕ СИРОМАШНОЈ ДЕЦИ СВЕТА.

Одржавао се пријем за дипломате у ресторану »Милошев конак« у Београду. Зграда је била блиставо осветљена, спремна за дочек високих гостију. У њеној близини зауставио се такси из којег је изишла једна жена и упутила се право према улазу. Али, пресекао је глас:

— Не можете унутра, ово је дипломатски пријем и на њега могу само позвани гости.

Жена, била је то Зузана Халупова, није се збунила. Мирно је пружила позивницу. Истог тренутка, почели су да јој се извињавају.

— Ништа, ништа! — одмахнула је руком Зузана. Било јој је потпуно јасно да су до забуне довеле њене широке сукње, обавезан део словачке ношње.

НА МУШКОМ СПРАТУ

Пре 14 година одржана је у Дому културе у Ковачици, питомом и тихом банатском градићу, изложба: на доњем спрату ковачичке домаћице излагале су везене мараме, блузе и столњаке, а горњи спрат био је резервисан за њихове мужеве — сликаре. На изложби је учествовала и Зузана Халупова, омања, буцмаста, вазда насмејана мештанка. Посматрала је туђе везове, узимала »мустре«. Али сате је проводила на »мушком« спрату, испред платна насликаних грубим, тежачким рукама. У једном тренутку је рекла:

— То бих могла и ја!

— МОЈ АТЕЉЕ, ТО ЈЕ МОЈА КУХИЊА — КАЖЕ СЛИКАРКА. — ТУ СЕ НАЈПРИЈАТНИЈЕ ОСЕЋАМ. А АКО УСТРЕБА ДОК СЛИКАМ МОГУ И РУЧАК ДА ПРОМЕШАМ.

Окупљени сликари гледали су је сажаљиво и помало подсмешљиво. Зузану то није обесхрабрило. Једва је чекала да између два повратка из поља уграби мало времена и окуша се у сликању. И своје прве две слике направила је на папиру. Али, требало је скупити храброст и показати их неком. Само коме? Па можда Јану Соколу — он је један од оснивача ковачичне школе, а и требало је да његовој кћери однесе наручену мараму.

— Добро ти је то! — рекао је већ искусни »наивац« — **али требало је на платну да сликаш!**

У НЕЧЕМ РОЗЕ

Јан јој је надугачко и нашироко објаснио на каквом се платну слика, које боје треба купити и којим кистом сликати. Већ неколико дана касније, у кухињи, крај прозора, поставила је штафелај и разапела платно. Радила је неуморно. И ус-

ГОДИНЕ 1974. ЗУЗАНА ХАЛУПОВА ЈЕ ЗА ВРЕМЕ СВОЈЕ ИЗЛОЖБЕ У ЖЕНЕВИ НАСЛИКАЛА ВЕЛИКО ПЛАТНО „ДЕЦА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА". И ОВУ СЛИКУ ПОКЛОНИЛА ЈЕ ЕВРОПСКОМ УНИЦЕФ-у КОЈИ ЈЕ ДАРУЈЕ ЈАПАНСКОМ.

времену назван, моја омиљена личност. Сликајући њу, за тренутак ми се учини као да је она заиста моје дете, поникла из мог крила — каже Зузана.

АВИОН ПРОПАДА

Џамбо-џет је већ био на домаку Јапана кад је до уморних и помало снених путника допро глас домаћице авиона:

— Молимо вас да привежете своје појасеве јер ћемо следећих 60 секунди лета бити изложени наглом пропадању авиона!

•

Зузана Халупова је већ много пута путовала авионом и за њу је лет постао нешто сасвим обично. Везала је појас. А тада: авион је почео да се пење а онда је нагло пропао. Онако огроман, поскакивао је, дрмусао се.

НА СВОЈИМ СЛИКАМА „НАИВКА" ИЗ КОВАЧИЦЕ ПОКУШАВА ДА ДОЧАРА ЖИВОТ ОНАКАВ КАКВОГ СЕ СЕЋА ИЗ НАЈРАНИЈЕГ ДЕТИЊСТВА И ТЕ СЛИКЕ НАИЛАЗЕ НА ОДУШЕВЉЕН ПРИЈЕМ СВУДА ГДЕ СЕ ИЗЛАЖУ: У ТОКИЈУ, ПАРИЗУ, ЛОНДОНУ, ЖЕНЕВИ, ЦИРИХУ, ЊУЈОРКУ, БЕЧУ, БРАТИСЛАВИ, СТОКХОЛМУ, КОПЕНХАГЕНУ, ПРАГУ.

И ЗА ОДЛАЗАК НА СВАДБУ И ЗА ОДЛАЗАК У БЕРБУ КУКУРУЗА ЗУЗАНА СВОЈЕ ЛИКОВЕ ОДЕВА У СВЕЧАНА ОДЕЛА. — ТАКО ЈЕ ЛЕПШЕ И МНОГО ВЕСЕЛИЈЕ —

НА СВАКОЈ СЛИЦИ ЗУЗАНЕ ХАЛУПОВЕ УВЕК ИМА ПУНО ДЕЦЕ ЈЕР ОНА СУ ЊЕНА НЕОСТВАРЕНА ЖЕЉА. — КАД ИХ ВЕЋ НЕМАМ У КУЋИ БАР ДА ИХ ИМАМ НА ПЛАТНУ — СЕТНО КАЖЕ СЛИКАРКА.

коро су зидови у собама били покривени сликама . . . Осећала је неодољиву потребу да искаже своја осећања, да за тренутак заборави да нема оно што је одувек сматрала смислом живота — децу! И тако се, готово неприметно, одлучила за »лајт-мотив« својих слика.

Нешто што не може а да се не примети на платнима сликарке рођене 1925. године у Ковачици је лик буцмасте девојчице, одевене увек у нешто розе.

— То је моја омиљена боја, баш као што је и мала Ката, како је лик девојчице у међу-

Имала сам утисак да се налазим у колима са коњском запрегом, која пролазе ковачичким сокаком. . . Али, никада ми један минут није био тако дуг, — причала је касније. **Стиснула сам шаке и чекала. . . Била сам сигурна да ћемо пасти у океан. Међутим, чим је прошло 60 секунди, авион је наставио мирно да лети.**

То је једино непријатно сећање са путовања Зузане Халупове. Сва остала су веома пријатна — како и не би била кад су њене слике свуда наишле на најласкавије оцене.

О. Вукадиновић

КРИЛАТИ ФОЛКСВАГЕН

НА ПУТУ ОКО СВЕТА, ИЗМЕЂУ ТОКИЈА И ХОНОЛУЛУА, ПРЕ НЕШТО ВИШЕ ОД ДВЕ ГОДИНЕ ПУТНИЧКИ АВИОН »БОИНГ 707« ПРОБИО ЈЕ ЗВУЧНИ ЗИД МАДА ИМА МАЊУ МАКСИМАЛНУ БРЗИНУ.

У односу на „727“, модел „707“ по димензијама — није много одмакао. Истина, први је средњопругаш, други лети на интерконтиненталним линијама, али је сасвим погрешно уверење да је „интерконтиненталац“ гледан споља далеко већи од свог брата. Ни говора! И један и други авион су ваздушне грдосије, „707“ је за само два и по метра виши, чак и незнатно краћи, а основна разлика између њих је у снази мотора и распону крила.

Модел „707“ има четири мотора („727“ — три) јачине од по 8165 килограма потиска сваки и распон крила већи за око дванаест метара. Па ипак, у летачком смислу „седамсто седам“ је особен. Толико особен, да превозничке компаније долазе до њега тек после дугог чекања, те је и полован на изузетно високој цени! Због тога га стручњаци називају — „крилати фолксваген“. Тако је, на пример, ЈАТ прва два „боинга 707“ купио у пролеће 1975. од пакистанске авио-компаније ПИА пошто су они претходно превалили на хиљаде километара.

ПРОВЕРА ИЗОТОПИМА

Године 1970. ЈАТ је изнајмио један „боинг 707“ са ознаком АГУ који је иза себе имао око 22 хиљаде часова лета. Превозећи путнике за рачун наше авио-компаније, он је 13. августа 1972. приликом узлетања са њујоршког аеродрома „Кенеди“ доживео тежак удес. Рулајући брзином од 300 километара на час, почео је да се нагиње час на једну час на другу страну. Нико од 175 путника није знао да капетан покушава да заустави авион. Настао је врисак и паника. Ствари су испадале и летеле на све стране, а из мотора на левом крилу сукљао пламен стварајући језиве одблеске у ноћи. У тим тренуцима у главним резервоарима налазило се око 180 тона горива. Најзад, „707“ се зауставио и путници су брзо изашли. Да је гориво експлодирало... Катастрофа је избегнута захваљујући присебности капетана Константина Спасојевића. Ускоро је пожар угашен.

После овог случаја, на свим странама чула су се питања да ли „боинг 707“ оправдано носи назив „крилатог фолксвагена“ и колико гарантује безбедност путника. „Боингови“ стручњаци одмах су прегледали авион и утврдили да се не ради о „замору“ материјала од којег је сачињена летелица, да он може да буде и већи од предвиђеног и да је изнајмљени АГУ био способан да лети два пута више него што је дотле превалио.

Одисте, поред тога што су међународни прописи о условима које ваздухоплов мора да испуњава да би узлетео крајње ригорозни, свака авио-компанија има читаву малу војску техничког особља која помно бди над њим. Делови се мењају после одређеног времена без обзира да ли су још употребљиви, а понашање оних који су у употреби прати прецизним инструментима, електронским уређајима, рендген апаратима, изотопима... Па, ето, опет...

ПРОМАШИО ДРЖАВУ

„Седамсто седам“ је захвалан авион у пословном смислу. Како има велики долет и може да прими доста путника (тип 320 до 219. а ЈАТ-ова верзија 177), доноси добру зараду. Мотори се налазе испод крила, по два са стране. Та снага подиже „боинг 707“ са земље за свега четрдесетак секунди, иако његова тежина приликом узлетања износи 150 тона!

И поред велике тежине, лети лако као птица и зачуђујуће брзо: око 900 километара на час. Максимална брзина је већа, а догодило се да је пробио звучни зид! Било је то фебруара 1976. између Токија и Хонолулуа на једном ЈАТ-овом крстарењу око света. Брзини од 1300 километара на час, која је том приликом постигнута, кумовао је јак ветар изнад Пацифика дувајући у реп авиона.

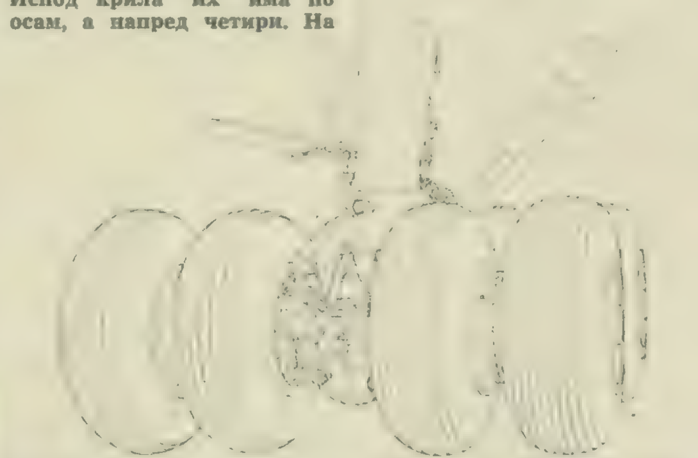

Стајни трап „боинга 707“ је позамашан и по величини и по броју точкова. Испод крила их има по осам, а напред четири. На цртежу се види само једна од његових двеју „ногу“.

Неко је некад у шали рекао да „боинг 707“ носи у тенковима „језеро“ горива, чиме се хоће рећи да око 91000 литара горива, колико стање у њих, није мало.

Најраспрострањенији тип модела „707“ носи ознаку 320. Верзија има различитих, што зависи од жеље купца. Постоје и стандардни типови 320С (конвертејбл), 320В (интерконтинентал)...

Пошто лети на дугим пругама, путници добијају редовне оброке. На ЈАТ-овој линији Београд — Сиднеј чак — пет! Има ту пилетине, димљене ћуретине, бифтека... Уопште, јеловник се прави према дужини лета и времену летења.

На путу који траје по више часова, догађале су се и незгоде. Неком приликом ЈАТ-ов „707“ прелетео је Атлантик на путу за Европу. Када је капетан хтео да успостави контакт са контролом летења у Енглеској, веза се изгубила. Његове поруке преносио је други путнички авион који се нашао у ваздуху. Међутим, „707“ није слетео у Енглеској, где је морао да се спусти, већ се нашао над Француском, 270 километара јужније од одредишта. Капетан је био убеђен да је над Енглеском! Разуме се, пресекао је неколико ваздушних путева а до ваздушног судара није дошло јер тада на тим путевима није било ниједне летелице. Енглези су званично протестовали, а објашњење ЈАТ-овог капетана било је да је његова преобука са ДЦ-9 на „боинг 707“ трајала само девет часова! Додуше, критичног дана с њим је био инструктор, али је он отишао у путничку кабину да спава који минут пре скретања с курса!

Пријатнији случај у ЈАТ-овом „боингу 707“ био је рођење детета изнад Аустралије. Путницу, осамнаестогодишњу Марију Тадев, спопали су труднички болови на три часа лета до Сиднеја. Посада се нашла у небраном грожђу. Прискочио је у помоћ путник Радоје Ракочевић, нашле су се ту и увек брижне стјуардесе... Ради смањења притиска у кабини, капетан Жика Миљковић спустио је авион на мању висину, забранио пушење и убрзао рад мотора. Радио-везом замолио је аеродром у Сиднеју да се припреме болничка кола. Све се срећно завршило: у авиону је на свет дошла права момчина. Принови је као место рођења уписан — „боинг 707“!

М. Тодоровић

Пилотска кабина, пространа и са добрим видокругом, има довољно места за летачки део. Обиље инструмената тражи од капетана и његових сарадника максималну концентрацију

„Седамсто седам" (на слици) лако узлеће са наших писта и још лакше слеће на њих. Међутим, први авион Вилијама Боинга, оснивача истоимене фирме, полетео је јуна 1916. године са једног језера у близини града Сиетла, у савезној америчкој држави Вашингтон, јер је био — хидрокрилац.

За разлику од „боинга 727" где се врата за улазак путника налазе испод репа, у „707" се улази са стране. Распон репа износи готово четрнаест метара.

Два млазна мотора (на слици) на левом крилу само су половина радне снаге летелице. Кад се укључе сва четири и кад загрме, тешко се отети утиску да их на путу између континената може „напојити" око 91 хиљада литара горива, колико се иначе укрца у танкове. А, може... И још остане.

Путничка кабина веома је удобна. Седишта су обликована за дуг пут. Прва класа је луксузнија. У њој путници имају више места, а добијају и бољу храну од оних у туристичкој класи, али је зато и цена — већа.

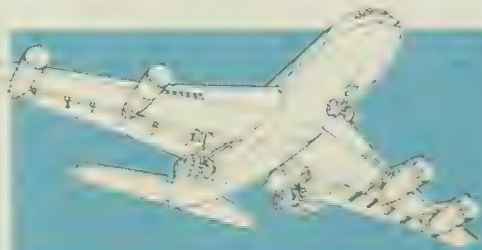

ЛИЧНА КАРТА БОИНГА 707 ТИП 320

Дужина: 46,61 m
Висина: 12,93 m
Распон крила: 44,42 m
Ширина крила у основи: 10,33 m
Ширина крила на врху: 2,84 m
Ширина трупа: 3,76 m
Распон репа: 13,95 m
Дужина путничке кабине: 33,99 m
Ширина путничке кабине: 3,55 m
Максимална брзина: 1010 km/h
Број мотора: четири „Прат Витни" ЈТ3Д-3В
Снага мотора: 8165 kg потиска сваки
Капацитет горива: 90299 l
Број седишта: до 219, зависно од наручиоца

Подаци из годишњака „Џејнс" (1976/77)

Једног дана 1837. године шеснаестогодишњи Паул Јулиус Ројтер, који је као инкасант радио у банци свог ујака, закуца на врата славног математичара, физичара и астронома, професора Универзитета у Гетингену Карла Фридриха Гауса.

— Морам још једном до професора! — рече задихано собару који му је отворио врата. — **Важно је!**

— Важно, младићу! — седи собар га је прекорно одмерио. — **Пре десет минута сте били код професора. Зар мислите да он има времена за ћаскање. Сад је код њега професор Вебер.**

— Морам да видим професора! — одлучно понови Ројтер. — **Професор је погрешио у рачуну. Дао ми је више новца него што треба!**

— Види, види! — осмехну се изненађено собар. — **Професор је погрешио у рачуну! Пођите са мном, момче!**

— Јесам ли вам рекао да ме не узнемиравате! — намргоди се Гаус.

— Господине професоре! — не збуњујући се рече младић и тутну професору под нос лист хартије. — **Погрешно сте обрачунали камате и исплатили ми једанаест талира више. Изволите тих једанаест талира!**

— Чујете ли, колега? — Гаус се окрете физичару Вилхелму Веберу. — **Млади господин каже да сам погрешно израчунао проценте!**

Славни научник се загледа у хартију, па пружи руку Ројтеру.

— У праву сте, млади човече! — рече срдачно. — Него, реците ми, како сте то на улици установили?

— Напамет! — одреза Ројтер. — **Није то баш неки компликован рачун! А сад ми, молим вас, дајте потврду да сам вам вратио једанаест талира!**

— Радује ме ваш таленат за математику, а још више ваше поштење! — Гаус га узе под руку. — **Учините професору Веберу и мени част и вечерајте с нама. За потврду има времена.**

За вечером су Гаус и Вебер готово заборавили на посетиоца. Расправљали су о тешкоћама које су их мучиле око конструкције првог електромагнетског телеграфа.

Паул Јулиус Ројтер је без даха слушао њихов разговор.

ГОЛУБОВИ ПИСМОНОШЕ НА КРЕДИТ

Паул Јулиус Ројтер никада није заборавио на вечеру с професорима Гаусом и Вебером. Пажљиво је читао сваку вест о усавршавању телеграфа и размишљао како би се он најбоље могао искористити.

Једног дана 1847, кад је као пословођа радио у једној књижари у Берлину, рече жени:

— Како су људи кратковиди! Слушај шта пишу новине. Немачка и Француска су увеле телеграф, али телеграм можеш послати само до границе. Замисли колико би могла да заради једна банка кад би из Берлина могла клијентима у Француској хитно, пре свих осталих, да јави најновије курсеве валута и вредносних папира? Или, рецимо, бродарска компанија из Хамбурга која би била телеграфски повезана с Авром?

— Стално нешто фантазираш, Пауле! — прекори га жена. — **Боље би било да затражиш повишицу, него да машташ о нечему што те се не тиче!**

Те ноћи Ројтер није ни ока склопио. Следећих неколико дана био је замишљен и ћутљив, а онда једне вечери рече жени:

— Пакуј се! Дао сам отказ! Продао сам очево имање! Купио сам једну кућу на граници у Ахену и изнајмио једну кућу с оне стране границе, у Француској, у Верријеру!

— Где си се то напио, Пауле? — зграну се жена.

— Купио сам и три тучета голубова писмоноша! — рече Ројтер. — **На кредит.**

— Ти си полудео, Пауле! — жена се сруши у фотељу.

— Слушај ме добро! — Ројтер седе преко пута жене и узе је за руке. — **Ти знаш француски! Ти ћеш водити телеграфску агенцију у Верријеру! Ја ћу водити агенцију у Ахену! Фирма, банка, бродарска компанија која буде хтела послати хитну поруку у Француску, послаће телеграм мени у Ахен, а ја ћу је помоћу голуба послати теби у Верријер. Ти ћеш онда пренети поруку у Париз, Бордо, или неки други француски град. И обрнуто, ти ћеш мени из Верријера слати вести у Ахен!**

Чекао је неко време у нади да ће жена схватити оно што јој је рекао. Она је само кршила прсте.

— Рекао сам ти: пакуј се! — љутну се Ројтер. — **Телеграф ће бити наша кока која носи златна јаја!**

ГОВОР НАПОЛЕОНА III

Три године је Ројтер успевао да заради тек толико да прехрани голубове, жену и себе. Као већина нових идеја, тако је и његова наилазила на низ препрека и неразумевање. Обилазио је редакције великих листова и покушао убедити директоре и главне уреднике од какве би користи за тираж било кад би вести из иностранства добијали неупоредиво брже него поштом, али су сви само слегали раменима.

РОЈТЕР ЈАВЉА...

ЗАХВАЉУЈУЋИ ЈЕДНОЈ ГРЕШЦИ ЧУВЕНОГ МАТЕМАТИЧАРА ГАУСА И ВЕЧЕРИ СА ЊИМ, ПАУЛ ЈУЛИУС РОЈТЕР ДОШАО ЈЕ НА ИДЕЈУ КОЈА ЋЕ ОСВОЈИТИ СВЕТ

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Паул Јулиус Ројтер је био необично тврдоглав човек. Задужио се колико је год могао и преселио у Париз. Тамо је основао своју новинску агенцију. У свим великим градовима Европе ангажовао је по једног дописника. Они су своје извештаје преко најближе телеграфске станице слали Ројтеру у Париз.

Ускоро су париске новине увиделе да Ројтерова агенција није за потцењивање, али су политичке прилике после бурне 1848. кочиле размену међународних вести.

Управо кад је Ројтер био пред тоталним банкроством 1851, био је постављен први подводни телеграфски кабл од Довера, у Енглеској, до Калеа, у Француској. Ројтер је преселио своју агенцију у Лондон и затражио британско држављанство.

Конзервативни Енглези су, за разлику од слободоумних Француза, врло брзо постали Ројтерове муштерије. Готово све велике фабрике, трговачка предузећа, бродарске компаније и банке слале су преко Ројтера телеграме иностраним партнерима. Само су листови према њему били равнодушни, али је тврдоглави Ројтер без малодушности чекао свој тренутак.

Дочекао га је 1858 — најугледнији британски лист „Тајмс“ је објавио један врло значајан говор Наполеона III много пре свих осталих листова, само неколико часова пошто је био изречен. Испод наслова у врху чланка писало је:

„Ројтер“ јавља...

Од тог дана сви британски листови претплатили су се на билтен „Агенције Ројтер“.

У Америци је 1862. избио грађански рат. Паул Јулиус Ројтер је то одлично искористио. У најзападнијој луци Британских острва, у Крукхевену, у Ирској, из-

најмио је врло брзи бродић, а он је, с неколико Ројтерових извештача, пресретао сваки брод који је из Америке пловио за Европу. Извештачи су од посада и путника сазнавали најновије вести о збивањима у Америци. Затим су хитали назад у Крукхевен и приватном Ројтеровом телеграфском линијом слали извештаје у Даблин, а одатле је филијала слала поруке централи у Лондон. Из Лондона су извештаји ишли у све европске земље.

Бродови на којима су Ројтерови извештачи скупљали информације стизали су у Ливерпул тек два дана касније.

Кад се 1865. године грађански рат у Америци завршио „Агенција Ројтер" је већ имала тако велики међународни углед да је њен творац могао да оснује акционарско друштво „Ројтерова телеграфска агенција" с главницом од 200 хиљада фунти стерлинга.

Ројтер је постао званична британска агенција. Њеном творцу је војвода Сахсен-Кобург-Гота доделио титулу барона, а краљица Викторија га је учинила сером.

По узору на Ројтер основане су телеграфске агенције у другим земљама.

Паул Јулиус Ројтер је често понављао да је на помисао да оснује телеграфску агенцију дошао захваљујући томе што је генијални Карл Фридрих Гаус једном погрешио у рачуну.

Ројтер је умро 1899. у својој 84. години у Ници, али се још и данас у скуп листовима света у заглављу најновијих вести из области живота може прочитати:

Ројтер јавља...

А. Р.

ШТА СВЕ МОГУ „МИНИ - ГЕЛЕРИ"

ДЕЦА, АЛИ НЕ ОБИЧНА

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА ДУБОКЕ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ, НИКОЛАС ЈЕ ПРОГОВОРИО: »МИСЛИМ ДА СУ СЕ САВИЛИ«. ПРЕШЛИ СУ У СУСЕДНУ ПРОСТОРИЈУ И МАЛИШАН ЈЕ БИО У ПРАВУ — САОПШТАВА ПРОФЕСОР ФИЗИКЕ КОЈИ ПРОУЧАВА НЕОБИЧНЕ И ЈОШ НЕОБЈАШЊЕНЕ ПОЈАВЕ.

ПРОФЕСОР ЛОНДОНСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА ЏОН ХЕЈСТЕД ВЕЋ ДЕСЕТ ГОДИНА ПРОУЧАВА НЕОБИЧНУ ПОЈАВУ. СТАКЛЕНА КУГЛА У ЊЕГОВИМ РУКАМА ПРЕДМЕТ ЈЕ ЈЕДНОГ ОД БРОЈНИХ ЕКСПЕРИМЕНАТА.

Шесторицу енглеских дечака сви сада називају „мини-Гелерима", по оном много старијем Холанђанину који је својим наводним парапсихолошким моћима, можда више од лала и ветрењача прославио своју земљу.

Необичне способности ових дечака проверaване су у лабораторијским условима, под строгим надзором професора Џона Хејстеда, шефа катедре за експерименталну физику Лондонског универзитета.

После трогодишњих испитивања професор Хејстед тврди: ови дечаци заиста поседују чудне моћи.

Мислима — кроз зид

Зашто баш деца, а не и одрасли? Џон Хејстед има за то објашњење:

— Изабрао сам децу, и млађе особе, зато што је мање вероватно да ће прибећи преварама.

Осамнаестогодишњи Николас В. први је доказао да се разликује од својих вршњака.

Професор наводи да је окачио три кључа на танку жицу, а затим младића извео у суседну просторију. После неколико секунди концентрације Николас је проговрио:

— Мислим да су се савили.

У тренутку када је то рекао, од кључева га је делио зид и око четири метра. Запрепашћени професор имао је шта да види — два кључа била су потпуно савијена а трећи се, ту пред њиховим очима, као да га савијају невидљиве руке, лагано повијао.

— Наставио је да се савија све док није достигао угао од 30 степени.

Ту се кључ, или боље речено — оно што га је на овај несхватљив начин обликовало, зауставио.

Петнаестогодишњем Грејему П. (пуна презимена овде се не спомињу) мисли нису довољне. Он користи и руке. Нежно милује један крај полуге од цинка, све док, минут-два касније са другог краја не отпадне око два и по сантиметра метала. Рез је правилан, као да га је неко жилетом направио.

Грејем се смеши, онако како то умеју само деца.

Воли да се шали

На лабораторијском столу професор и данас чува стаклену куглу. У њој се налази гомила згужваних и прилепљених металних спајалица за папир.

Некада су те спајалице изгледале као све друге, тврди он. Пре него што је изведен експеримент због кога су их кроз посебан отвор на врху, у њиховом правилном облику, и убацили у стаклену лопту.

Кугла је постављена на сто, лабораторија закључана, а дванаестогодишњи Ендрју одведен је у суседну собу. Свега два минута касније професор и његов испитаник стајали су пред куглом и гледали у згужвану гомилу спајалица.

Један од тих малишана своје моћи тестира на две намагнетисане металне плоче. На почетку експеримента, саопштава професор Хејстед, поставио их је једну преко друге на сто близу апарата који је ту да забележи било какав покрет. Плоче су тада још сасвим равне и прилубљене.

Остаће приљубљене и када се „мини-Гелер" и његов испитивач врате, али не и равне и не на оном крају стола на коме су се налазиле.

Један други дечак воли да се шали док озбиљном професору доказује своје способности. Он руком прелази преко танке металне жице све док се она, наводно, не испресавија и изувија тако да се испишу три речи:

— Ово је забавно.

Резервоар само за одабране

После пуних десет година истраживања шеф катедре за експерименталну физику Џон Хејстед и даље је, бар што се тиче прецизног разјашњења оваквих појава, тачно тамо где је и био — на самом почетку.

Неке ствари је, каже, ипак успео да утврди. Пре свега то да интелигенција нема никакве везе са необичним моћима: неки од „мини-Гелера" били су натпросечно интелигентни други чак заостали у менталном развоју.

Иако у експериментима које наводи помиње само дечаке, професор тврди да необичне способности нису њихова искључива привилегија, већ да све то могу и девојчице.

Сви ти малишани, ма ког пола били, с годинама губе своје моћи. Оне ће се ретко задржати после периода адолесценције — процеса сазревања — који би требало да буде завршен негде у двадесетим годинама.

Ако до открића још није дошао, своје теорије и претпоставке професор ипак има: пре свега чврсто убеђење да сви они покушаји да се мистериозне способности објасне натприродним, немају никаквог основа. По његовом мишљењу, сва та деца необична су само по томе што су обдарена способношћу да црпу енергију из једног резервоара који окружује све нас, али који ипак није свима доступан.

Ова и друге теорије појавиће се у књизи коју професор Хејстед намерава да објави:

— Не интересује ме да ли ће ми свет веровати или не. Све што желим јесте да откријем истину.

За сада — још неоткривену.

М. И.

БИМ И БУМ

© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

BABALU стрип

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

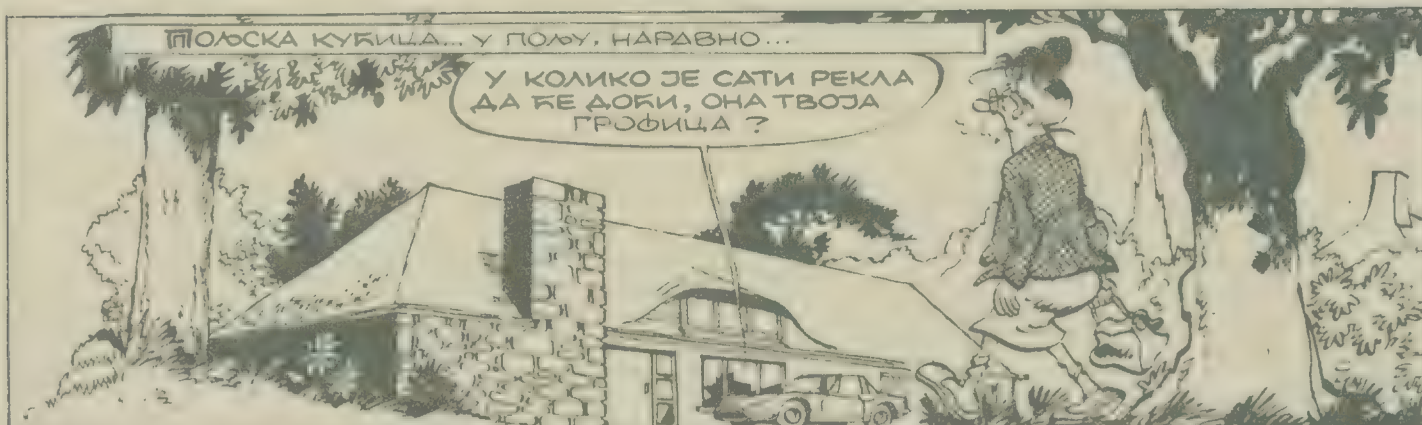

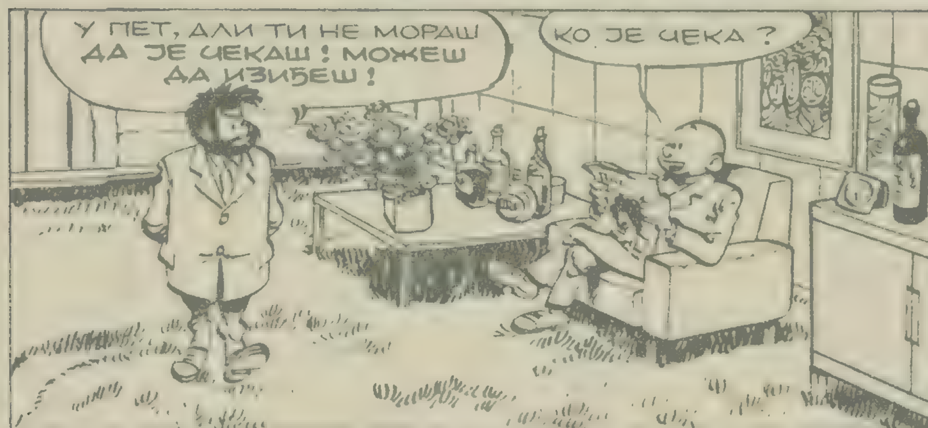

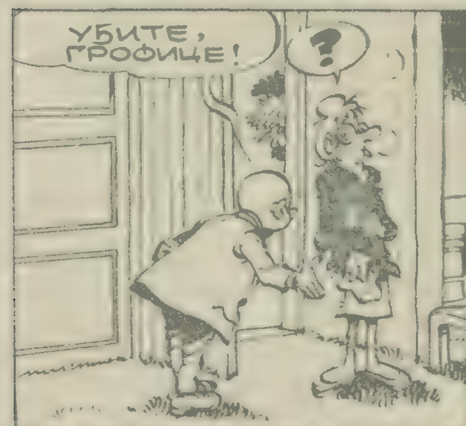

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

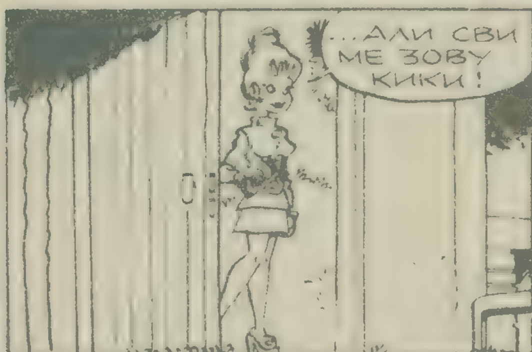

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

Тиф и Тонди
ПРОТИВ КОБРЕ

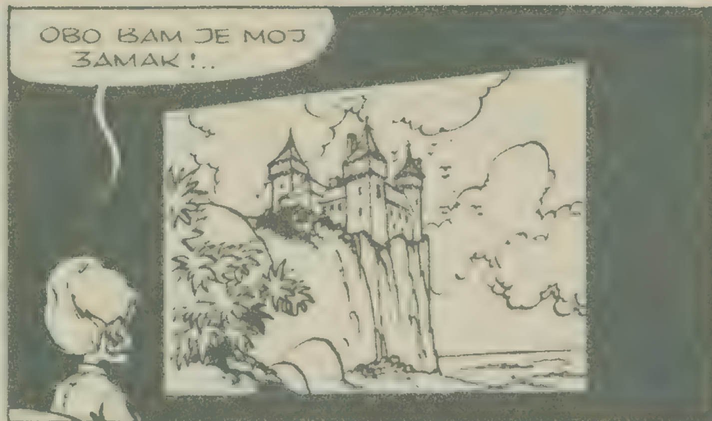

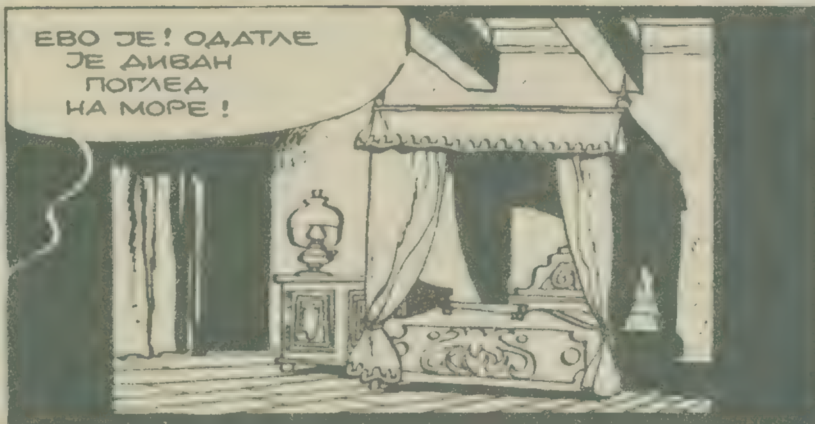

Тиф и Тонди против Кобре

Тиф и Тонди против Кобре

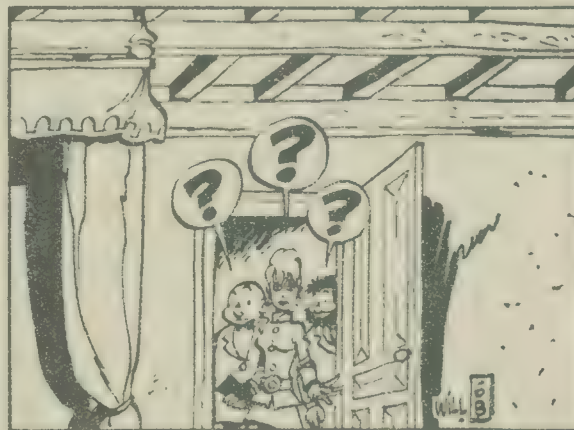

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

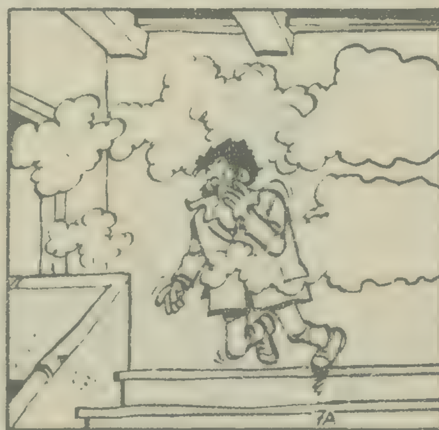

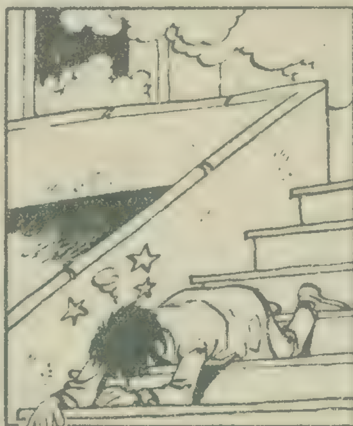

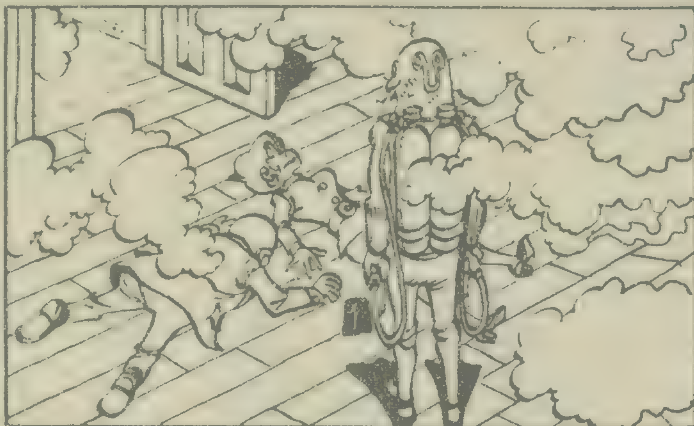

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

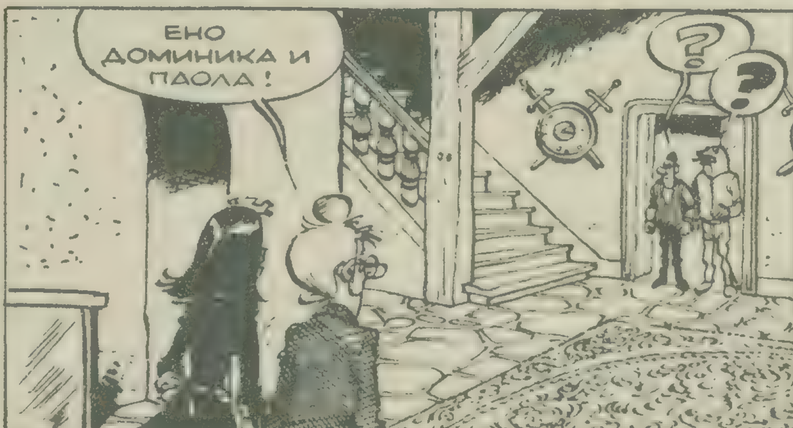

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

Тиф и Тонди против кобре

Тиф и Тонди ПРОТИВ КОБРЕ

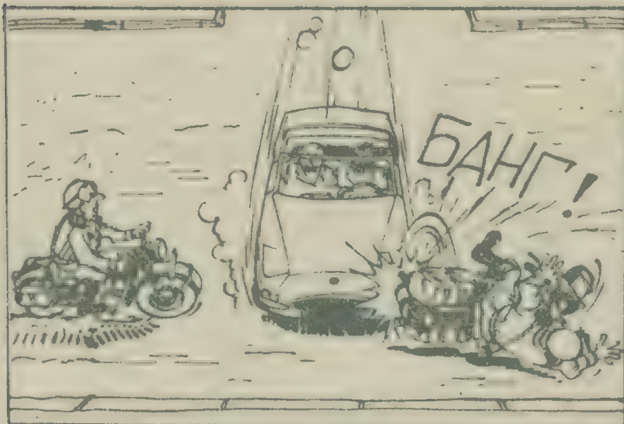

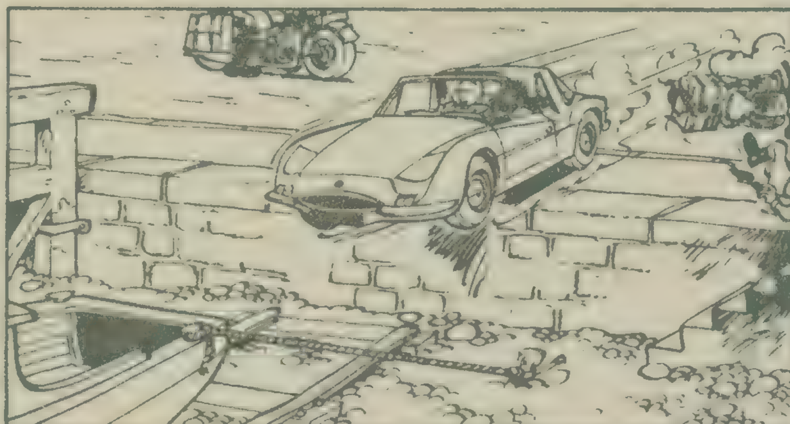

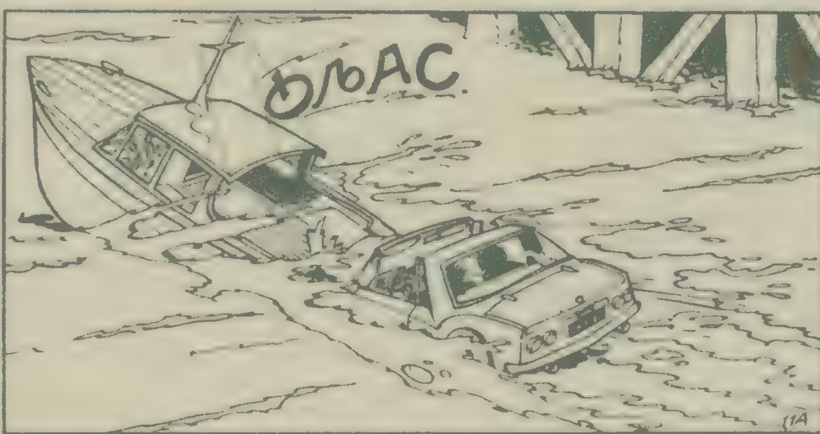

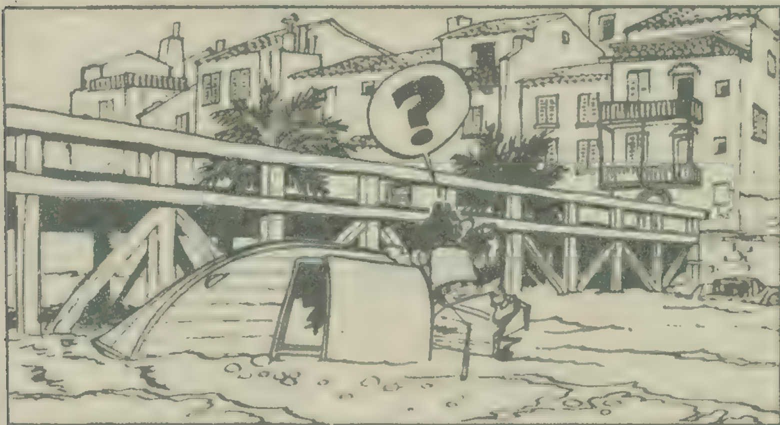

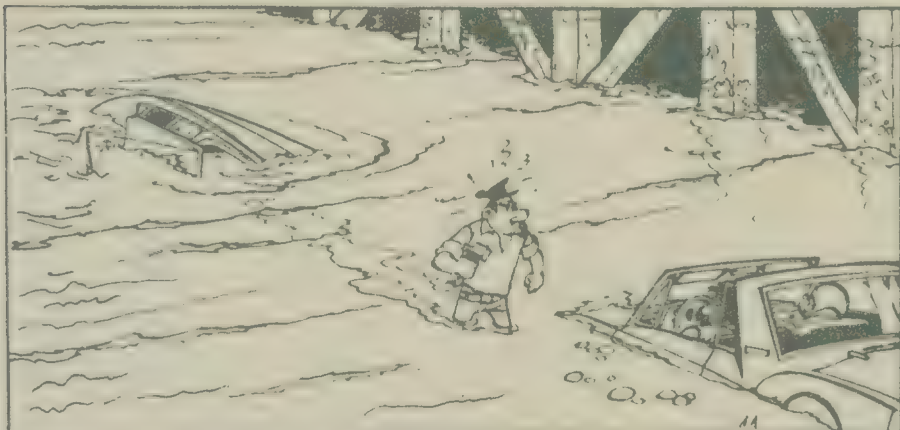

Тиф и Тонди против Кобре

Тиф и Тонди против Кобре

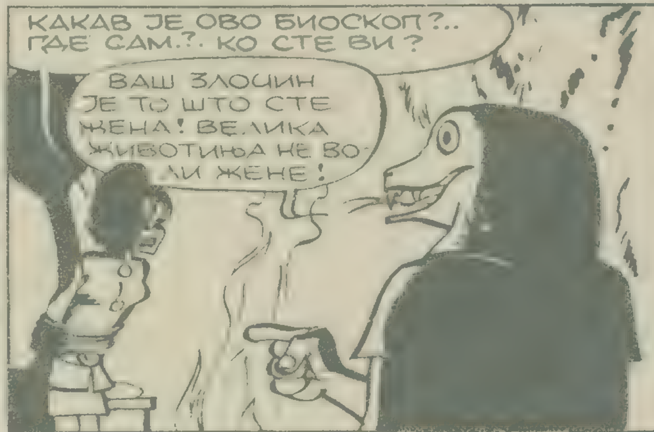

Тиф и Тонди
ПРОТИВ КОБРЕ

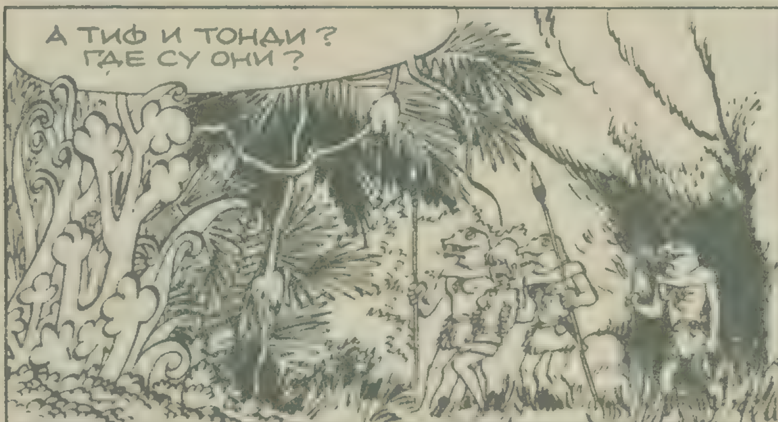

Тиф и Тонди против кобре

Тиф и Тонди ПРОТИВ КОБРЕ

Тиф и Тонди

ПРОТИВ КОБРЕ

Тиф и Тонди против Кобре

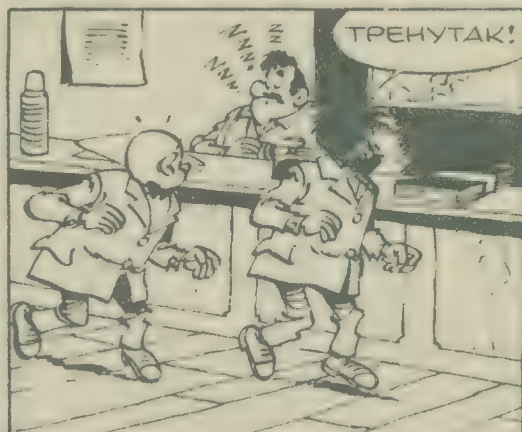

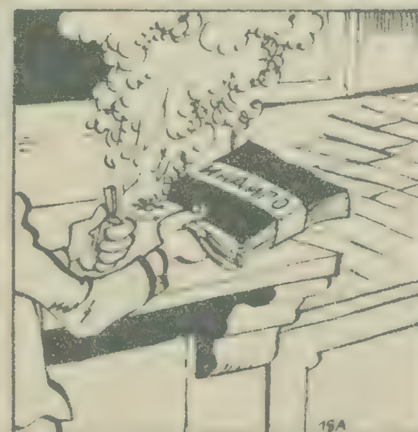

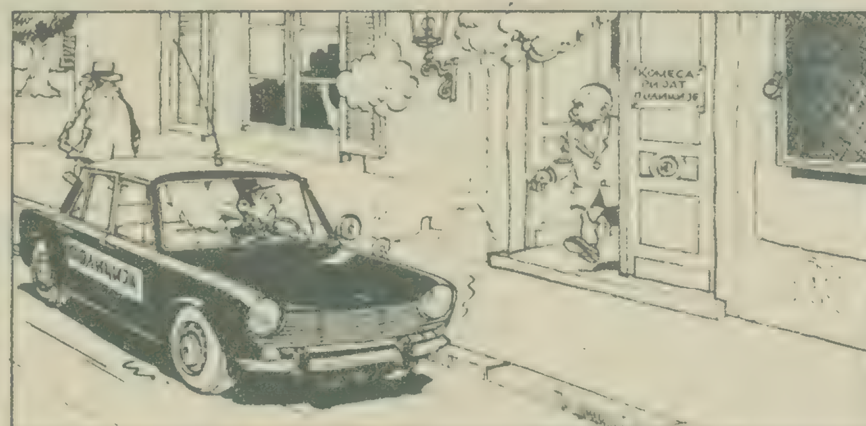

Тиф и Тонди против кобре

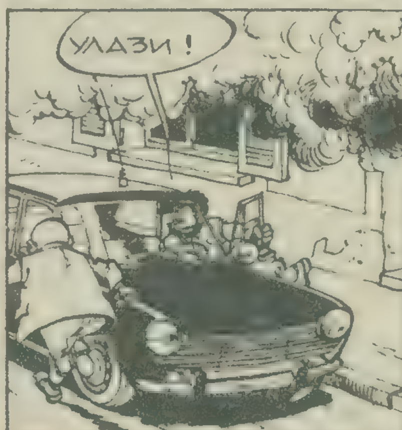

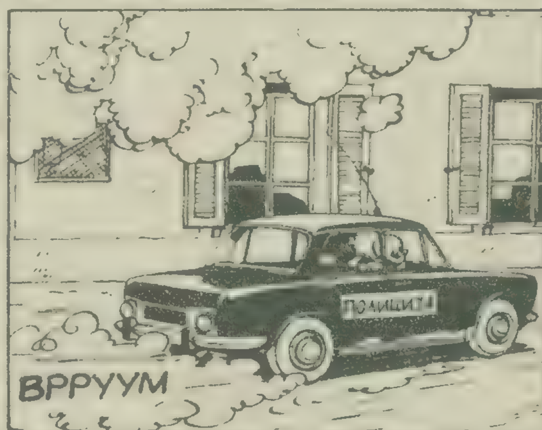

Тиф и Тонди ПРОТИВ КОБРЕ

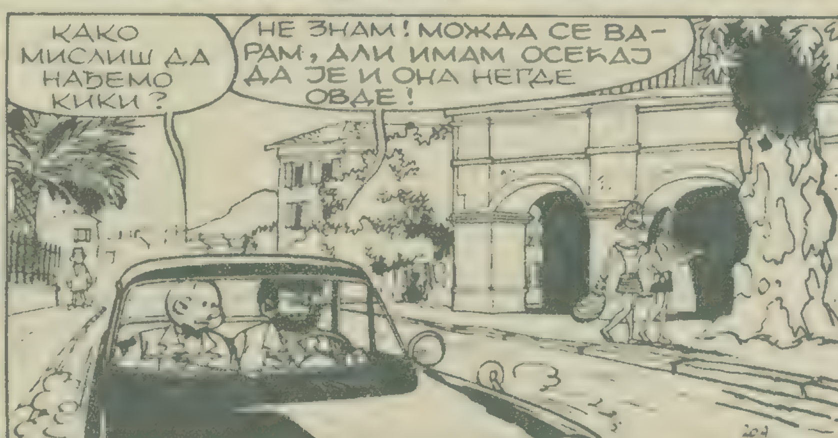

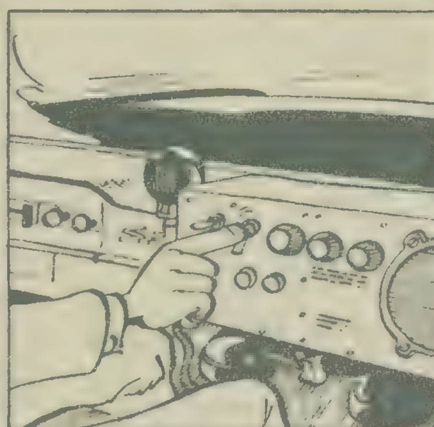

Тиф и Тонди против Кобре

Тиф и Тонди против Кобре

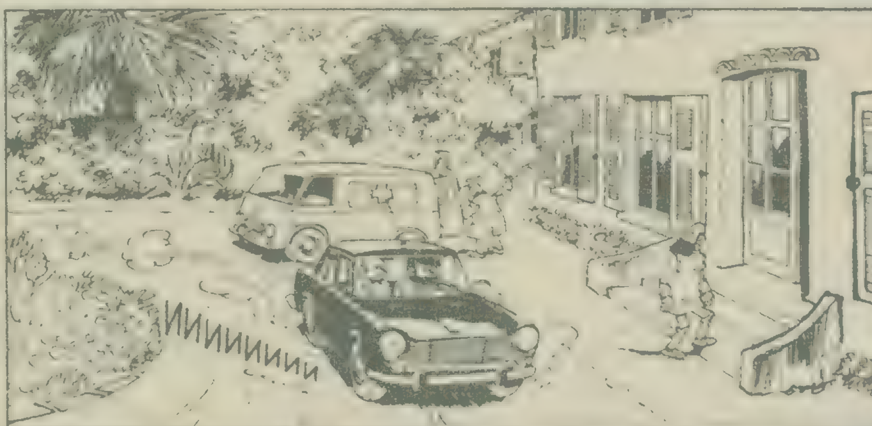

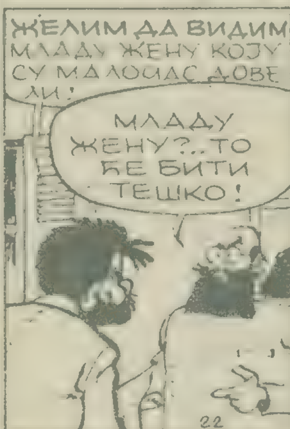

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Ортаци: ЦЕВ

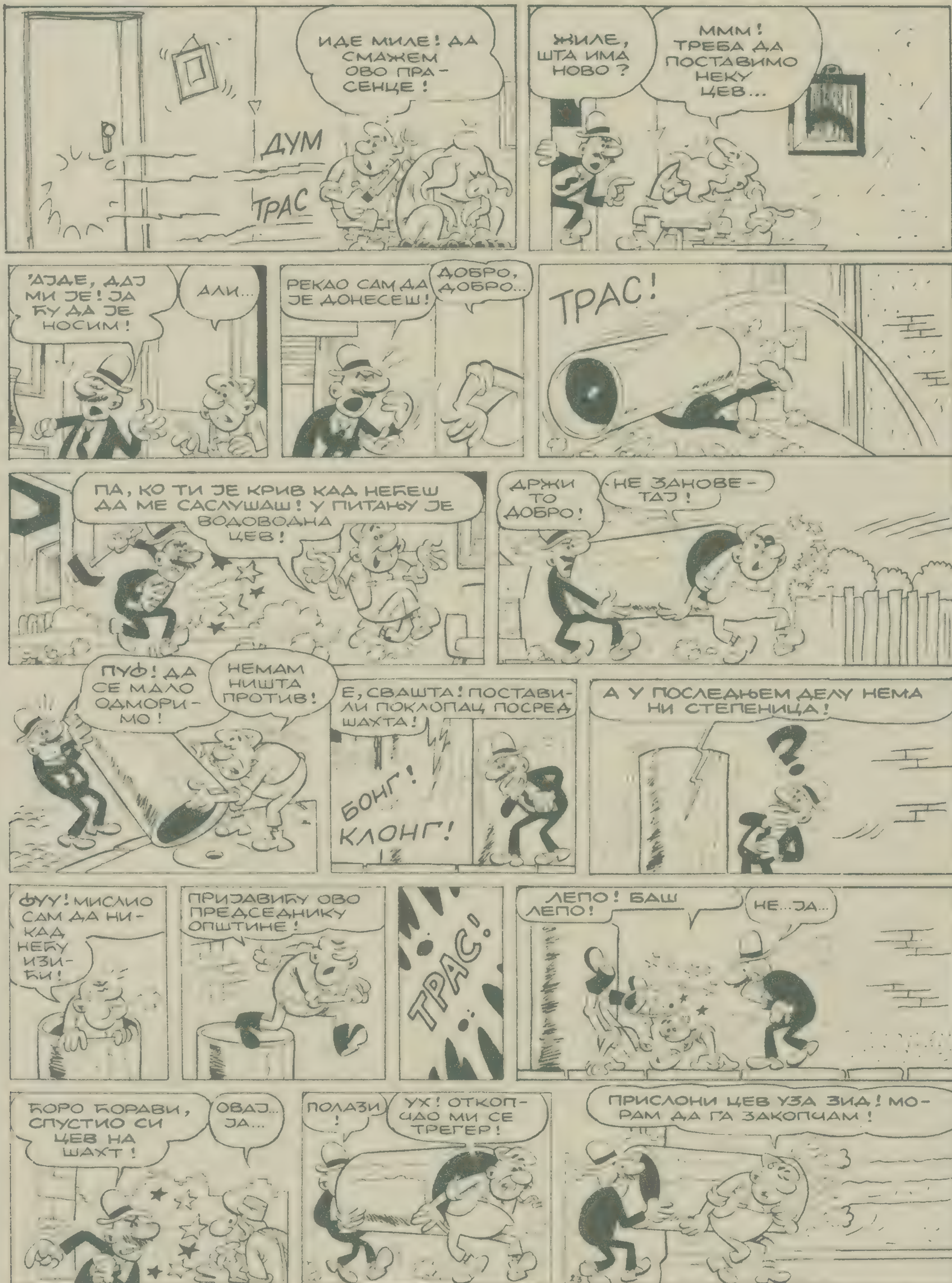

ИДЕ МИЛЕ! ДА СМАЖЕМ ОВО ПРАСЕНЦЕ!
ДУМ
ТРАС
ЖИЛЕ, ШТА ИМА НОВО?
МММ! ТРЕБА ДА ПОСТАВИМО НЕКУ ЦЕВ...
'АЈДЕ, ДАЈ МИ ЈЕ! ЈА ЋУ ДА ЈЕ НОСИМ!
АЛИ...
РЕКАО САМ ДА ЈЕ ДОНЕСЕШ!
ДОБРО, ДОБРО...
ТРАС!
ПА, КО ТИ ЈЕ КРИВ КАД НЕЋЕШ ДА МЕ САСЛУШАШ! У ПИТАЊУ ЈЕ ВОДОВОДНА ЦЕВ!
ДРЖИ ТО ДОБРО!
НЕ ЗАНОВЕТАЈ!
ПУФ! ДА СЕ МАЛО ОДМОРИМО!
НЕМАМ НИШТА ПРОТИВ!
Е, СВАШТА! ПОСТАВИЛИ ПОКЛОПАЦ ПОСРЕД ШАХТА!
БОНГ!
КЛОНГ!
А У ПОСЛЕДЊЕМ ДЕЛУ НЕМА НИ СТЕПЕНИЦА!
?
ФУУ! МИСЛИО САМ ДА НИКАД НЕЋУ ИЗИЋИ!
ПРИЈАВИЋУ ОВО ПРЕДСЕДНИКУ ОПШТИНЕ!
ТРАС!
ЛЕПО! БАШ ЛЕПО!
НЕ...ЈА...
ЋОРО ЋОРАВИ, СПУСТИО СИ ЦЕВ НА ШАХТ!
ОВАЈ... ЈА...
ПОЛАЗИ!
УХ! ОТКОПЧАО МИ СЕ ТРЕГЕР!
ПРИСЛОНИ ЦЕВ УЗА ЗИД! МОРАМ ДА ГА ЗАКОПЧАМ!

Ортаци: ЦЕВ

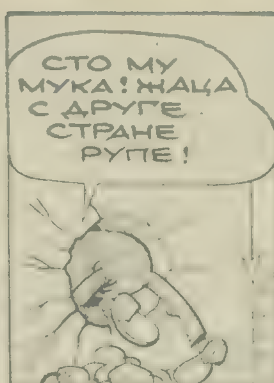

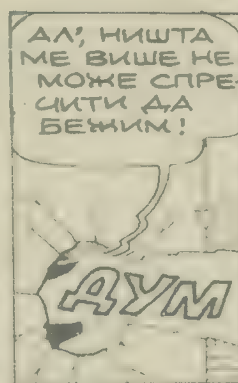

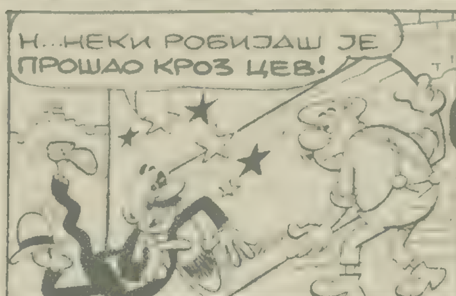

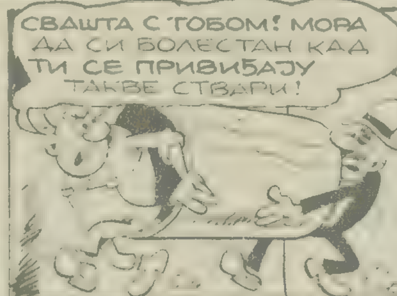

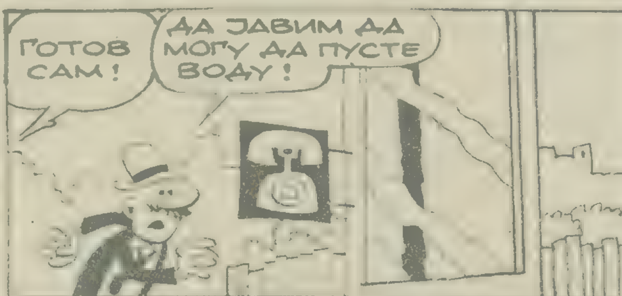

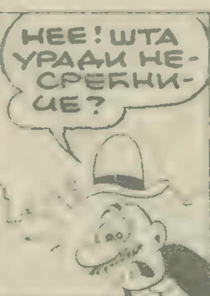

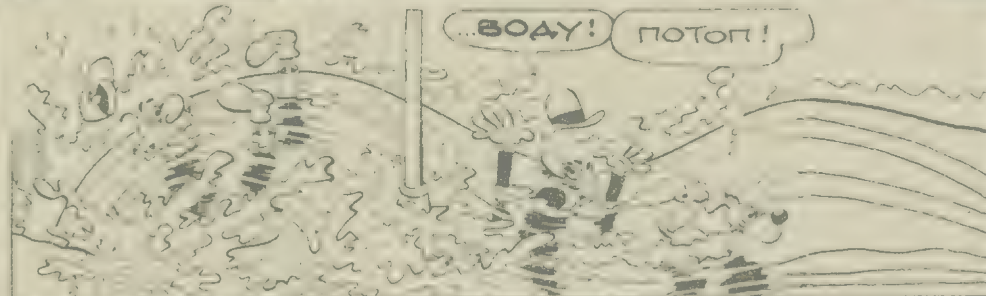

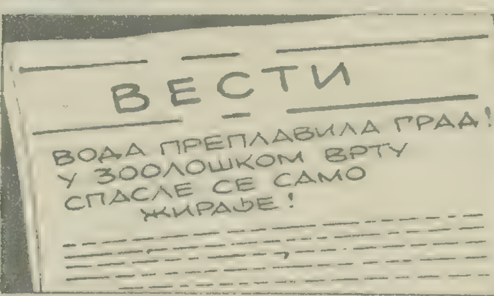

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП **ТИФ И ТОНДИ**

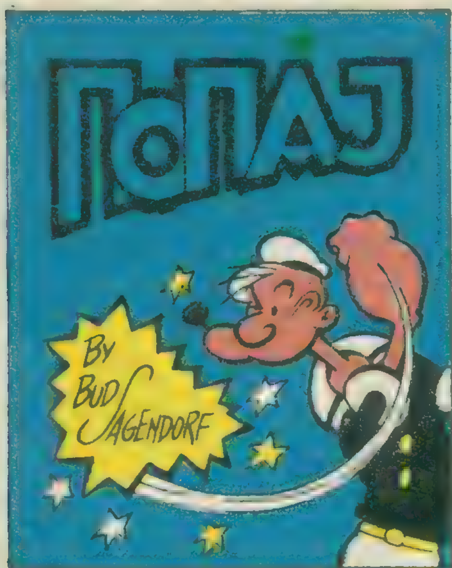

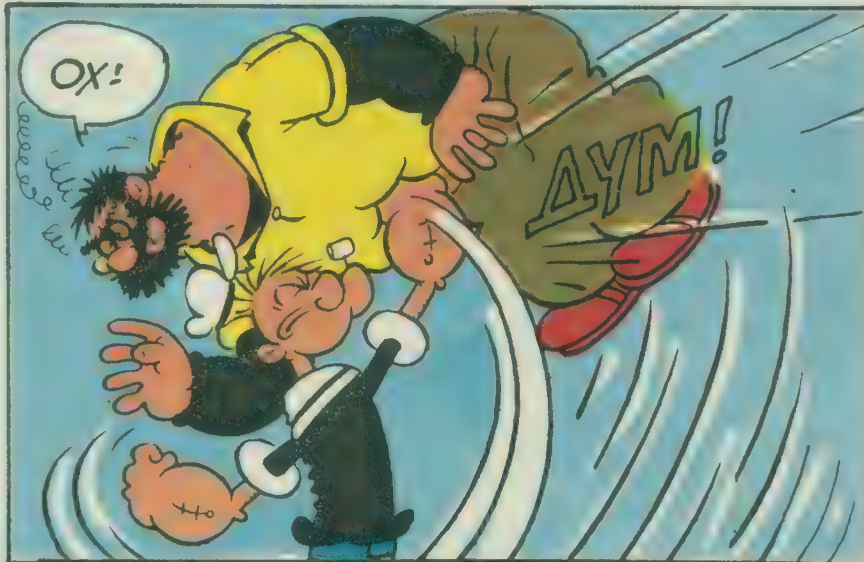

© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

ПОД МИТРОМ И ЧАЛМОМ

Мирски свештеник Ђорђе Шувак живео је почетком 19. века у једном селу близу Бањалуке. Био је удовац и живот је посветио сину Стојану. Посвећеност служби и сину одвела га је у манастир Моштаницу. Ту је ставио митру на главу и узео сина за ђака. У манастиру је запазио и ђака Авакума, бистрог и отреситог момка. Водио је о њему рачуна као о свом сину, а није заборавио ни његову стару и сироту мајку.

Време је одмицало и постајало све теже. Турски зулум је бивао све неподношљивији. Једног дана Ђорђе Шувак, или сада калуђер Ђенадије, одлучи да све то више не трпи: покупи свога сина, Авакума и његову мајку, сви се пребаце у Србију и настане у манастиру у селу Трнави код Чачка. Игуман Пајсије их дочека раширених руку и они се брзо спријатељише.

Први српски устанак је био пропао, али је све још било у врењу. Сви су очекивали да се нешто догоди. И догоди се Хаџи-Проданова буна.

ДА СПАСЕ БРАТА

Ноћу 21. септембра 1814. године момци чачанског муселима Латифа мували су се нешто по манастиру у Трнави, а игуман Пајсије, поприлично напрасит, то не отрпе већ уз помоћ Хаџи-Продановe браће Јосипа Алтобабила и калуђера Ђенадија започне са њима свађу и — све их повеже. Дојури и Хаџи-Продан и буна плану.

Турци су се страшно светили. У том метежу заробе и Ђенадија са Стојаном и Авакумом. Оковане у ланце дотерају их у Београд. Калуђеру Ђенадију је све ово тешко пало, поготову што се радило о животима Стојана и Авакума који је већ био ђакон. Размишљао је шта да ради, али му ништа паметно није долазило на ум. У једном моменту он опази кроз прозорче тамнице како пролазе Станица, удовица Петра Ђукића, војводе крушевачко-жупске нахије који је погинуо 1813. на Делиграду, и њена прелепа кћи Спасенија.

— Шта ће оне у овом осињаку! — готово викну Ђенадије, па се досети — сигурно је и Бошко овако јадан сужањ.

Претурао је Ђенадије крозглаву најразноврсније мисли, а сваки час погледао напоље. Није могао ни да претпостави да је Станица повела кћер пред Ћаја-пашу да му је да за његов харем као замену за

КАД ЈЕ КРОЗ ТАМНИЧКЕ РЕШЕТКЕ ВИДЕО СТАНИЦУ И ЊЕНУ ПРЕЛЕПУ КЋЕР СПАСЕНИЈУ КАКО ОДЛАЗЕ У ХАРЕМ ЋАЈА-ПАШЕ, ЂЕНАДИЈЕ ОДЛУЧИ: ИШЧУПАТИ СЕ ПО СВАКУ ЦЕНУ ИЗ ОВЕ РУПЕ И ДОКОПАТИ СЕ СЛОБОДЕ!

сина Бошка. Кад су стале пред моћног Турчина, гледао их је без речи. Само му се брк готово неприметно осмехивао док је посматрао младу и лепу Спасенију која је била спремна на жртву само да спасе брата. Молиле су њих две, цвилеле, плакале, али се на Ћаја-пашином лицу не помаче ниједна црта. И кад су већ почеле да губе сваку наду да ће моћи да спасу Бошка, Ћаја-паша рече:

— **Слажем се!**

Спасенија промени веру и име. Постаде Назли. А Бошку скидоше окове. Кад је пролазио крај тамнице у којој је лежао Ђенадије — овај га спази:

— **То ли је!** — досети се Ђенадије. — **Сестра постала ханума за братовљев живот... И променила веру...**

Та мисао почела је као црв да му проврће мозак. Променила веру... веру променила... проклето женско... али за братовљев живот... вера је светија... најсветије је неком спасти живот... и Стојану... и Авакуму... спаси им живот... ставити чалму не значи и променити веру... значи... не значи...

ТО НИКАД!

Био је као у грозници. И одлучи: потурчиће и себе, и Стојана, и Авакума. Ишчупаће се сви из ових ланаца и из ове рупе, докопаће се светлости дана и слободе, а онда...

— **Стојане, Стојане!** — позва тихо сина који је јечао поред њега у неком полусну.

Дечак се прену.

— **Синко** — рече Ђенадије — **знаш да бих за тебе све учинио. Решио сам да ти спасем живот.**

Дечко га погледа упитно.

— **Променићемо веру.**

— **Не.**

Ђенадије уздрхта.

— **То је једини начин да спасемо живот.**

— **Нећу да живим под чалмом.**

— **После ћемо побећи.**

— **Ухватиће нас.**

— **Неће. А ако нас и ухвате — на истом смо. Вреди покушати.**

Дечко је ћутао.

— **Шта мислиш?**

— **Пристајем.**

— **Сад да проговорим са Авакумом** — рече Ђенадије и полако дође до високог, наочитог ђакона. — **Сине Авакуме** — ослови га — **како ти је?**

— **К'о и теби** — одговори ђакон.

— **Мучно, много мучно** — одврати Ђенадије. — **Него, нешто сам наумио** — додаде, па настави: — **Да побегнемо.**

Авакум га погледа згрануто:

— **Како, ако бога знаш?**

— **Да изиђемо и побегнемо.**

— **Па зар не видиш?** — рече Авакум кроз зубе и погледом обухвати велику мрачну и влажну просторију пуну повезаних, изгладнелих и испребијаних људи.

— **Тражићемо да променимо веру** — рече Ђенадије — **а онда је већ лако.**

— **То никад!**

— **Авакуме, сине, не баца се живот тако.**

— **Не** — пресече ђакон Авакум разговор и на томе остаде.

Сутрадан Ђенадије јави да он и његов Стојан желе да промене веру. Вест оде и до везира и до хоџе. Ђенадије је чекао. Онда изведоше Авакума. Ђенадију срце задрхта. Знао је да ће младић завршити ужасном смрћу ако не пристане да се потурчи. Турци су задивљено гледали у младог стаситог ђакона.

— **Баш пристао за нас** — рече један Турчин не могући да одвоји поглед од њега.

— **Хоћеш ли прећи у праву веру или умрети?** — запита га један.

— **А умиру ли кадгод Турци?** — одговори Авакум питањем.

— **Е, онда носи** — рече један и показа му на велики зашиљени колац на који је требало да буде набијен.

САЛИЈА НЕ МИРУЈЕ

Авакум, онако снажан, саже се и лако подиже витко стабло, забаци га на раме и запева као да иде на косидбу. Турци су гледали не верујући. Однекуд се створи и Авакумова мајка, па кад виде шта син носи, заукa из свег гласа. Врискала је крај њега и молила га да се потурчи, али Авакум није пристајао. Ишао је београдским сокацима ка месту на којем је требало да оконча живот и певао као да не хаје за све то. Народ се скупљао са свих страна. Кад дођоше до стратишта, један Турчин рече:

— **Ово је грехота да овако заврши** — и замахну ножем.

Авакум паде. Храброшћу је изборио лакшу смрт.

А Ђенадије стави на главу чалму. Био је слободан, умешан и упоран. Наилазило је пролеће 1815. и, на први поглед, изгледало је као да се Србија коначно смирила. Турци се мало опустише од страха због побуњене раје. Упорни Ђенадије, сада Мула Салија, није мировао. Тумарао је уличицама, склапао познанства и махао „правом верom" као барјаком. Турци су га све више прихватали као свога. Није Ђенадије био невешт ни у пословима. Паре су му брже пристизале него што су дани одмицали. То му је помогло да прилично прошири круг познаника. Било је ту разног башибозлука, али је било и људи који су и те како могли да му користе. Мула Салија је добро одмеравао сваког и ишао право ка циљу — хтео је да успостави везу са Спасенијом, Ћаја-пашином ханумом Назли. Ђенадије је био кратак:

— Нађи Ану, Хаџи-Продanову снају, Гаврилову жену и кћерку војводе Стефана Јаковљевића. Будите све три приправне кад вас зовнем. Спремите мушка одела! — рекао јој је кад је за добре паре успео да нађе човека који га је довео у везу са њом и изгубио се.

ТУРПИЈЕ У ТАМНИЦИ

Кад их је обавестила, жене нису знале да ли да се више радују или боје оног што ће се десити ако се цела ствар открије. Али другог излаза није било. А Мула Салија је настављао да врти рупу на зиду своје слободе какву није желео. Које речју, које услугама, а највише парама, успео је да једног Турчина приволи да му набави чамац. Сакрио га је у једну усамљену увалу на Дунаву. Онда обавести Спасенију да са оне две несрећнице изађе некако у одређено време. Жене се преобукоше и под окриљем ноћи замакоше сокачићима. Мула Салија их сачека са сином.

Нестанак Српкиња брзо је примећен, али је све било доцкан — чамац је са бегунцима срећно приспео у Борчу.

Ћаја-паша је био бесан и спреман на најстрашнију освету. Није се двоумио. Послао је одмах наредбу да се у Медвеђи, у Левачу, ухвате оба сина војводе Милоша Ђукића, Спасенијиног стрица. Младиће стрпаше у јагодинску тамницу. Њихова мајка Иконија покушавала је на све могуће начине да допре до њих. Није успела да их види, али јој је пошло за руком да им дотури турпије.

Момци нису знали да ли им је теже да стружу у том положају или да угушују звук турпије. Најзад су збацили гвожђа. Дошла је ноћ, а с њом и плаха пролећна киша коју су прижељкивали. Момци се извукоше нечујно и кад на једном месту спазише нечувано оружје, упртише дванаест пушака и замакоше пут Левача.

Неколико дана касније планује је и други српски устанак. Мула Салија пребаци код Купинова три ослобођене жене у Србију где се одмах покрстише и добише стара имена, а он са сином Стојаном, сада Реџепом, право у Карловце митрополиту Стратимировићу. Овај их покрсти и они опет добише своја стара имена. Ђенадије је могао да врши свештенички позив поново. Митрополит му је само забранио да служи једну литургију.

М. Симић

ИЗУМИ СТАРИХ КИНЕЗА

СЕИЗМОГРАФ У ЖАБИ

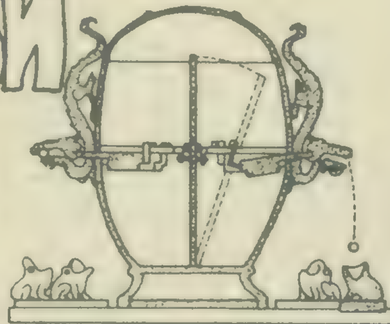

Некада давно, на северу Кине, живео је сељак звани Нунг. Живео је сам и зато и није имао великих жеља, сем да му земља што боље роди. Али, баш је у томе и био његов највећи броблем, јер сваког лета његова поља плавила је вода и уништавала све усеве. Једног дана пред Нунговом кућом се појавио човек који му је обећао помоћ: „Само ме добро храни, рекао је, а ја ћу се молити небу да сачува твоја поља. И заиста, тога лета Нунгова поља више нису била плављена. Али, изгледа да се дошљаку допао лак живот, свакога дана апетит му је постајао све већи, тако да је старац почео да се задужује да би могао да га нахрани...

Следећег лета киша је опет уништила све усеве. Онда је старац решио да сам доскочи природи: већ у пролеће почео је да копа канале, читав сплет рововa, који су вишак воде са његових њива одводили до великих јама...

Иако се тачно не зна када је живео стари Нунг данас је поуздано утврђено да је први иригациони систем постојао у Кини још 3 хиљаде година пре нове ере. Наиме, Кинези су давно знали за нека чуда технике која су Европљани изумели тек у средњем веку или још касније. Тако су стари Кинези знали рецепт за справљање папира, баруга, млека у праху... а успели су да направе и прве ракете, таксиметре (за мерење броја корака и пређених лија), као и покретна слова, компас... Међутим, мало је познато да су још у 8. веку пре нове ере успели да конструишу и — сеизмограф апарат који аутоматски региструје земљотрес, направљен у Европи тек 1880. године.

Тај апарат састојао се од металне вазе. У њој се налазило клатно са хоризонтално постављеном полугом која је пролазила кроз два отвора. А на њима су се, у посебним лежиштима, налазиле две металне куглице. У случају да дође до земљотреса, полуга би испадала из хоризонталног положаја, пролазила кроз отвор на вази и гурнула куглицу која би падала тачно у уста жабе, такође направљене од метала. Ту би куглица почела да одскаче правећи буку, јачу или слабију, зависно од јачине земљотреса која је на далеко могла да се чује.

Б. Ј.

Изаберите један од 50 модела у јубиларној години

СА ВЕЛИКИМ ПОПУСТОМ...

СА ВРЕДНИМ ПОКЛОНОМ — џепним фотоапаратом DARWIL POCKETMATIC

Flash 1000 са комплетним прибором.

По цени од 1.650 н. дин. и гаранцијом 2 године.

DARWIL

КОРИСТИТЕ ВЕЛИКЕ ПОПУСТЕ У НАШОЈ ЈУБИЛАРНОЈ ГОДИНИ.

Продаја искључиво са званичном писменом гаранцијом.

САТОВИ — НАКИТ — ДРАГУЉИ!

DARWIL TRST: trg S. Antonio Nuovo 4, tel. 61-932 i 61-201

Нолитова серија приручника за децу како да...

1. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ЗМАЈА — — — — — (25 дин.)
2. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ЧЕСТИТКЕ ЗА СВАКУ ПРИЛИКУ — — — — — — — — — — (25 дин.)
3. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ПОКЛОНЕ ОД СИТНИЦА (25 дин.)
4. КАКО ДА НАПРАВИТЕ ОТИСКЕ — — — — (25 дин.)
5. КАКО ДА ПРИМЕНИТЕ НАУКУ У КУЋИ — — (25 дин.)
6. КАКО ДА НАУЧИТЕ НА ПРЕСЛИКАВАТЕ — — (25 дин.)
7. КАКО ДА НАПРАВИТЕ КИНЕТИЧКЕ ИГРАЧКЕ (25 дин.)
8. КАКО ДА НАПРАВИТЕ СВОЈЕ МУЗИЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ — — — — — — — — — — (25 дин.)

Драга децо,

Ова серија књига у боји научиће вас како да сами, својим сопственим рукама машту претворите у стварност!

Помоћу ових књига ћете, кроз игру и забаву, сами или у друштву родитеља или својих другова са радошћу и уживањем стварати своје сопствене играчке.

Ове књиге уче вас како да корисно употребите предмете и материјале које већ имате у кући, или их лако можете набавити.

Ове књиге проширују ваша сазнања о лепом и корисном.

Ове књиге вам доносе разнолике радости откривања и уче вас како да постанете мајстори и ствараоци.

Књиге су нарочито погодне за коришћење у предшколским установама, као и у настави опитетехничког образовања.

Књиге из серије приручника за децу КАКО ДА... могу се набавити у свим Нолитовим и другим књижарама или директно поручити од издавача.

НАРУЏБЕНИЦА

„Политикин Забавник", 2. 11. 1978.

Издавачко предузеће Нолит, Теразије 13 IV, 11000 Београд, телефони: 324-298, 329-183 и 338-150.

Свим неопозиво поручујем следеће књиге из серије КАКО ДА... (читко упишите бројеве књига које поручујете) ______________________

Укупну вредност ових књига која износи ——— динара, са попустом од 20%, уплатићу приликом пријема књига од поштара.

______________________ (Име и презиме)

______________________ (Улица и број)

______________________ (Место становања)

______________________ (Својеручни потпис)

Крвава дијадема

— ВАША ВИСОСТИ, ЈА САМ СВОЈ ЗАДАТАК ИЗВРШИО — ПИСАО ЈЕ ПАПА АЛЕКСАНДАР VI СУЛТАНУ БАЈАЗИТУ II. — ВАШ БРАТ ЈЕ МРТАВ!

Цео град већ слави! — замишљено рече турски принц Цем док се ослањао на дугачку ограду раскошне палате. Погледа према циркусу Максимусу из којег су допирали гласови одушевљења. У великој осветљеној арени управо су наступали акробати, плесачи и кротитељи дивљих звери.

Иако је ноћ била звездана и мирна, принц се осећао нелагодно. Чинило му се да над светим и вечним Римом лебди црна рука Борџије!

— Срећом да им нисам противник... — умирио је самог себе док се сећао речи Родрига Борџије, сада папе Александра VI, да није опасан само мртав непријатељ.

Одједном, иза себе зачу тешке кораке. Пре него је осетио оштар ударац у потиљак и пао видео је три појаве у црним плаштевима како му прилазе.

— Јадна песничка душа! — церекао се један од њих док су га вукли по каменом поду. — **Да је знао шта му спрема брат, сигурно би био опрезнији!**

НЕДОСТОЈНА ИГРА

Кад је умро султан Мехмед II Фатих, освајач Србије, Босне, Албаније и Грчке, њихови синови Цем и Бајазит отимали су се за власт. После огорчених борби до 1481. године на престо је сео Бајазит и постао султан, као Бајазит II. Утврдио је државне границе и проширио их према западу. Свестан да ништа више не може да уради, Цем се повукао на Родос.

Знајући да још има мноштво присталица у земљи, Бајазит је хтео да буде сигуран: ангажовао је јовановце, витезе у црним плаштовима са белим крстовима, да пазе на брата за 45 хиљада дуката годишње.

— Искрено ми је жао што се растајемо — испратио је Цема — **али и сам увиђаш да је свака борба узалудна. Побринуо сам се да се на Родосу можеш посветити писању песама које толико волиш!**

Убрзо, Карло VIII завладао је Француском и продро у Италију с намером да отпочне крсташки рат против Турске. У то време на папинској столици седео је нећак Каликста III Родриго Борџија. Александар VI имао је синове Ђованија, војводу од Гандије, Цезара, војводу и касније кардинала, и кћер Лукрецију.

У доба највеће опасности од наследника Луја XI папа је замолио помоћ од Турске.

— Врховна глава хришћанства моли врховну главу неверника за помоћ... замерала је Европа и црквени кругови човеку који ни у једном тренутку не заборавља ко је.

Како је Александар био у новчаној неприлици, Бајазит му је послао 200.000 дуката.

— Шта ће ти толики новац?— упита га једном приликом Лукреција, жена за коју историја тврди да је, за постизање својих циљева, употребљавала само мач и отров.

— Карло и не зна да његови саветници могу да се подмите примамљивим своташа... — загонетно се смешкао папа.

— Сигурно му ови дукати нису послани за нужду — мислила је Лукреција док је одлазила у своје одаје — **већ као плата за неку услугу!**

Године 1495. Карло VIII се повукао са својих 19 хиљада гладних плаћеника пред надмоћним савезом папе.

ПОСРЕДИ ЈЕ ЗАБУНА!

Док му је у глави све брујало, турски принц Цем отворио је очи и, посрћући, стао на ноге: налазио се у тамници са црним и влажним зидовима. Шкрта светлост продирала је кроз мали прозорчић са решеткама, готово на стропу.

— Али зашто...? — избезумљено се окретао око себе. Зна само да му је пришао један витез и рекао да по жељи његова брата мора да иде у Француску.

Кад су се отворила тешка гвоздена врата, препознао је дошљаке и било му је јасно где је. Старији је био главом папа, а млађи његов син Цезар.

— Драги принче, већ смо се престрашили за вас! — сажаљиво му приступи Родриго. — **Неко се са вама сурово поиграо...**

—Ја сам уверен да је ова игра в а ш а ! — Цем је смогао снаге да каже.

— Али не...! — сад преузме реч млађи. — **О нама се свашта прича, али ми нисмо такви! Пронаћи ћемо ваше крвнике и казнити их.**

— Да! — одврати му стари Борџија — **зато смо и дошли чим смо чули. Стрпите се још мало, принче, да разјаснимо ову ствар и да вам дамо потребну одштету.**

— Дакле, ипак је посреди забуна! — промрмља Цем са видним олакшањем, гледајући у запрљани под.

Изашавши, Цезар није могао да задржи смех:

— Добро смо ово извели, оче... погледа старца који се тешко успињао уским степеништем. Уживао је у томе да људе доводи у забуну и да се поиграва са својим жртвама.

Дани су пролазили у ишчекивању. Тек четврто јутро ушао је слуга са обилним доручком.

— Ваша висости, папа Вам поручује да ћете данас бити слободни. Успео је, најзад, да реши ову заблуду! — рече паж. — **Најпре се окрепите овим укусним посластицама.**

Док је халапљиво јео, принц је донео одлуку: Што пре из Рима и од Борџија...

Александар VI нервозно је ходао по свом радном кабинету. У одаји са три прозора још се осећао сићушни мирис воштаница. Кад је пришао бискуп Буркхарт, знатижељно га погледа.

— Готово је! Принц Цем је мртав! — весело му се обрати церемонијар.

— Најзад, и то је свршено! — Борџија седе за сто прекривен разним списима и књигама **„Ваша висости** — писао је Бајазиту II — **Ваш брат је мртав. Своју обавезу сам извршио!“**

Д. К.

ПОШТАР

Бернардинац Бари свакодневно доставља пошту у хотел једног од швајцарских скијашких центара. Хотел се налази на врху планине и повезан је са долином „ски-лифтом“. На Баријев врат се веша кожна торба с поштом, а затим се овај необичан поштар мирно пење на седиште ски-лифта. Бари се не боји висине и не обраћа пажњу на птице које пролећу крај њега.

Veselinović B.
7/8

БИТКА КОД БИЛЕЋЕ

Догађаји који су уследили после победе Турака на Марици упозоравали су босанског краља Твртка на опасност која се лагано приближавала носећи са собом све страхоте азијатског освајања. Твртково освајање Котора и угарско признање тога успеха још више су продубили јаз непријатељства између зетског господара Балше Балшића, који је такође желео освајање тога града, и краља Босне. Свакако да је постојао неки вид борбе која је уследила а чије појединости нису познате писаној историји. Зна се само да је био угрожен трговачки промет, да су трговци у тим крајевима гинули. Али, босански краљ се осећао безбедним од упада Турака јер га је штитио појас српских земаља кнеза Лазара, Вука Бранковића и Балшића.

У разједињеној и расцепканој Душановој царевини ушло је у обичај да се Турци позивају у помоћ приликом међусобног разрачунавања властеле па, како су Балшићи дошли у сукоб са Карлом Топијом, драчким господарем, то их овај позове у помоћ и они ударе из јужне Македоније на Балшине земље. Балша изиђе пред Турке и сукоби се са њима на пољу Савру изнад реке Девола, између Костура и Берата, 1385. године. Међутим, Хајредин-паша беглербег тако је страшно потукао Зећане, да је и сам Балша у боју погинуо. Наследио га је Ђурађ Страцимировић, син Балше I.

Турци су потпуно продрли у Зетско приморје заузевши Костур, Берат и Кроју па и Драч, 1386. Постало је јасно да Босна није далеко од освајачких тежњи Османлија а Ђурађ, сада немоћни господар Зете, није имао другог избора до да се приклони Турцима настављајући политику мржње према босанском владару. Зна се да је провала на босанску територију 1388. уследила на иницијативу Ђурђеву а врло је вероватно да је и она прва из 1386. године била његово дело.

У Дубровнику је завладао страх када се чуло за упад Турака у Босну 1386, а већ почетком августа 1388. турски војсковођа Лала Шахин, прослављен у бици на Марици, стајао је на границама Босне. Босански војвода Влатко Вуковић повео је снаге краља Твртка и 27. августа 1388. године сукобио се код Билеће са далеко бројнијим Турцима, наневши им страховит пораз.

Претпоставља се да су босанске снаге дочекале непријатеља у неком кланцу, чиме се и може објаснити победа слабијег. Међутим, тај пораз није утицао на развој догађаја који су од косовске битке наставили трагедију српског народа.

ХИТ * СТРАНА

Миша Марковић

Још једна плоча угледала је светлост дана: нови сингл београдског певача МИШЕ МАРКОВИЋА који је до сада снимио 15 малих и две велике плоче продате у тиражу од скоро пола милиона што за седам година рада, колико се професионално бави музиком, представља велики успех. Да ли ће и најновија Мишина плоча, с композицијама „Ја те зовем" и „Узалуд", постићи тираж какав су имали „Фешта", „Музика остаје", „Пусти ме да живим", „Питам те да л' ме волиш", видећемо ускоро. Према првим реаговањима критичара и дискофила композиције су добиле зелено светло. Исти је случај и са емитовањима на радио-таласима, што нам већ сада може бити показатељ да је Миша успео.

Занимљиво је поменути да се Миша Марковић и овог пута одлучио за младог композитора Милана Рашуа с којим је сарађивао и за своју претпоследњу плочу „Нисмо више оно што смо били". О тој сарадњи, новој плочи и даљим плановима, Миша каже: „Мада је Милан млад композитор и још недовољно афирмисан, он зна шта хоће. Стари смо пријатељи и увек смо консултовали један другог. Мени нису потребна звучна композиторска имена, већ само талентовани и вредни људи, а Милан је такав. На претходним снимцима често сам убацивао елементе поп-музике. Нова плоча је добила коначну физиономију. Музички стручњаци су рекли свој суд: то није шлагер, то је поп-музика. Тако ће бити и на следећем синглу, а и на новом албуму који увелико припремам. Очекујем да ова ЛП плоча изиђе првог фебруара идуће године. Објавићу и пилот-плочу на којој ће се наћи две мелодије са албума. Ова би плоча изишла првог децембра, као најава за албум. Аутор ће бити Милан Рашуо, и евентуално, Сања Илић, који ће урадити све аранжмане."

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЈА ТЕ ЗОВЕМ

Музика и текст: М. Рашуо
Пева: Миша Марковић

Нека ме љубав твоја носи
Узалуд није овај пут
Ја ћу наћи мир у твојој коси
Било кад

Овог часа, мени није лако
Вриснуо бих, учинио нешто
Па и ноћу ја се будим често
И кроз сан

Ја те зовем
А тебе нигде нема
Зовем, зовем
Где си сад

Ја те зовем...

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ НОВОГ САДА

Пре четири месеца у Новом Саду је основана панк-група УШЕВИ. Момци вредно вежбају и свирају само своје композиције чији текстови говоре о манама данашње цивилизације. Једини узор им је најпознатија светска панк-група СЕКС ПИСТОЛС. Група обећава да ће се ускоро о њој чути много више.

Групу УШЕВИ чине: НИКОЛА СЕКЕРИЋ (вокал), СВЕТИСЛАВ СТАНЧУЛ (соло-гитара), МИХАЈЛО СТОЈКОВ (бас-гитара) и ЗОЛТАН КОТХАИ (бубњеви).

Нада Секерић,
Булевар АВНОЈ-а 62
Нови Сад
(хонорар 100 дин.)

ХЈУМАН ЛИГ (HUMAN LEAGUE)

ХЈУМАН ЛИГ, што у преводу значи „Савез људи", једина је енглеска електронска група која редовно наступа. Сачињавају је три члана који свирају искључиво на синтесајзерима. Већи број група се бави овом врстом музике али, због техничких тешкоћа, не наступају јавно.

Група ХЈУМАН ЛИГ потиче из Шефилда, а чланови су Јан Марш (Ian Marsh), Мартин Рајт (Martyn Wrignt), Фил Оукли (Phil Hakley) и Ејдриен Рајт (Adrian Wright) који је задужен за светлосне ефекте. Сви имају по двадесет две године. Када су се упознали, једина заједничка особина била им је заинтересованост за електронику. Занимљиво је да ниједан од чланова групе није свирао ниједан инструмент, али када се појавио панк, они су пожелели да се укључе у тај покрет. Нису изабрали исти пут као већина, већ су покушали нешто ново. Чланови групе желе да својом музиком експериментишу, јер сматрају да могућности електронике немају границе и да је то за музичаре велика инспирација. Очарава их мелодичност која може да се постигне помоћу ових инструмената и није им циљ да произведу што чудније звуке. Желе да увере слушаоце да и ова музика може да се слуша са уживањем.

Група је недавно издала свој први сингл, на коме се налазе композиције „Скуван" (»Being Boiled«) и „Циркус смрти" (»Circus of Death«). Плоча није постигла неки већи успех, али то ове младе музичаре није обесхрабрило. Наступају у Шефилду и околини, а имали су и један успешан наступ у Лондону. Највише утицаја на њихову музику извршио је Брајен Иноу (Brian Eno), бивши члан РОКСИ МЈУЗИК (ROXY MUSIC), који и сам ствара музику сличног стила. Ови млади ентузијасти први су, вероватно у читавом свету, направили праве пластичне барикаде за своје инструменте. Наиме, познато је да у Енглеској млади слушаоци на концертима група које им се не свиђају, често „поздрављају" флашама и конзервама пића, па није редак случај да неки од музичара буде и повређен а инструменти тешко оштећени. Чланови групе ХЈУМАН ЛИГ то себи не могу да дозволе, јер су новац за своје инструменте тешко зарадили, па не желе да им нека флаша уништи скупоцену опрему. Зато наступају у некој врсти кућице направљене од плексигласа и тако су потпуно безбедни.

О овој младој групи сигурно ћемо више чути у будућности, јер их у Енглеској сматрају перспективном и највећом надом 1979. године.

ПОП-ВЕСТИ

ШОН КАСИДИ (SHOUN CASSIDY) је добио златну плочу за свој најновији (трећи) ЛП »Under Wraps« који је у Америци продат у 500.000 примерака.

На концерт ИГЛСА (EAGLES) и ЛИНДЕ РОНШТАТ (LINDA RONSTADT), који је одржан на стадиону у Канзас Ситију, дошло је 56.000 њихових обожавалаца. Тиме су потукли рекорд који су недавно поставили РОЛИНГ СТОУНСИ.

КИТ МУН (KEITH MOON)

Каријера изванредног бубњара групе ХУ (WHO) КИТА МУНА изненада је прекинута септембра ове године. Кит Мун не само да је био добар музичар већ и комичар који се као глумац огледао и у неколико филмова. Једном је изјавио: „Надам се да ћу умрети пре него што остарим" и то се и остварило — свој живот завршио је у 31. години.

ФОТО-ПРИЧА

АВВА

У данашњем броју доносимо вам фото-причу о чувеном шведском квартету АББА, чији нови хит „Град летње ноћи" (»Summernight City«) постиже велики успех широм света.

▲ Ово је прва слика групе и потиче из 1974. године када је група победила на фестивалу за избор песме Евровизије.

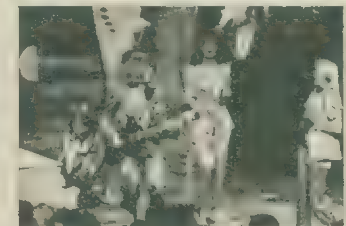

▲ Исте године снимили су и специјални новогодишњи програм. Тада су отпевали и два светска хита »Waterloo« и »Mamma Mia«.

▲ Однедавно се у биоскопима приказује и документарни филм о групи АББА. Филм, као и њихова музика, одушевљава публику.

▲ У мају 1975. године наступају на телевизији и представљају публици свој хит „I Do, I Do, I Do«.

▲ Поред успешне каријере у Европи, АББА постиже све веће успехе и у Америци. Велику заслугу за то има и њихово често гостовање на америчкој телевизији. На слици их видимо као госте Енди Гиба и Оливије Њутн Џон.

АББА данас. Нешто су успорили свој темпо, па им је песма „Град летње ноћи" изишла после осам месеци паузе. Чим се појавила у продаји, постала је једна од њихових највише продаваних плоча мада је као композиција сасвим просечна. ▼

Поштоваоци групе септембер и колекционари диско-издања са великим занимањем очекују појаву нове ЛП плоче ове популарне словеначке групе. Овај састав, који многи сматрају најбољим код нас, већ дуже време није се појављивао пред домаћом публиком. Разлог је, вероватно, свима познат: група је два месеца боравила у Сједињеним Америчким Државама, а крајем лета, у саставу југословенске екипе, бранила је углед нашег музичког стваралаштва на омладинском фестивалу у Хавани. Судећи према новинским извештајима, наша рок-музика била је у далекој Куби достојно репрезентована, а како је било у Америци сазнали смо од двојице чланова групе: певача Јанеза Бончине и клавиристе и оргуљаша Тихомира Поп Асановића.

СЕПТЕМБЕР

„Главни разлог нашег путовања у Сједињене Америчке Државе било је снимање материјала за нашу нову плочу и одржавање неколико концерата. Наступали смо, углавном, на колеџима у Флориди, а били смо и учесници великог рок-фестивала у Дајтон Бичу. На фестивалу су, између осталих, свирали и САНТАНА, ГРЕЈТФУЛ ДЕД, МАРШАЛ ТЕКЕР БЕНД .... Што се тиче плоче и рада у познатом студију Seabird, то је посебна прича. Снимали смо око 40 дана у изузетно повољним условима. Нико нас није терао да радимо кад нисмо били расположени. Сви су пазили да нас не узнемиравају, а сниматељи и музичари, који одлично осећају атмосферу песме, толико су се трудили да снимак буде што бољи да нам је просто све то било несхватљиво. У песмама се осећа нека унутрашња снага и нема много разлике од снимка уживо. Пошто смо плочу снимили на нашем и енглеском језику, продуцент нам је за англоамеричко тржиште био Ди Конти, док ћемо у Југославији сами бити продуценти. Ди Конти, некада и сам музичар, стално нас је уверавао да успех неће изостати, тако да су се чак и у њиховој штампи појавили написи о нама као једном од најбољих бендова Европе. Уплашили смо се такве реквламе али су нам они рекли да је то њихов начин рада и да ништа не брините".

Како ће се плоча звати, колико је нумера снимљено и да ли ће истовремено да се појаве обе верзије?

„Албум ће се код нас звати „Домовино моја", а садржаће нове композиције „Флорида", „Мала леди", док су од песама које смо већ изводили ту „За твој рођендан" и „Домовино моја". Плочу издаје РТВ Љубљана и први тираж ће јој бити око 20000 копија. У Америци се прво појављује у продаји касета јер смо тамо непозната група. Уколико буде интересовања, одмах се издаје плоча. Ако се све замисли остваре, око Нове године бисмо поново отпутовали на дужу турнеју у САД, и то, заједно са Брајаном Огером. Тада бисмо искористили прилику и промовисали плочу за њихово тржиште".

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

НАША КАРИКАТУРА

Здравко Чопић

ЛИФ ГЕРЕТ

(LEIF GARRET)

Све популарнији млади певач ЛИФ ГЕРЕТ недавно је у Лос Анђелесу завршио снимање своје друге ЛП плоче. За разлику од прве, на којој је изводио само туђе хитове, на новој ће певати песме које су специјално компоноване за њега. И музика је сада знатно бучнија и бржа. Тако Лиф од младог поп-певача полако постаје права рок-звезда. Узор му је Род Стјуарт и он покушава да што више подсећа на њега. Управо изишли сингл „Луталица" (»Wanderer«) постиже у Европи, као и у Америци, изванредан успех. Лиф се нада да ће сингл и нова ЛП плоча свима најзад доказати да његов успех није случајан, већ да он има талента и да заслужује популарност коју је стекао. Посебну пажњу Лиф поклања концертима, желећи да његови обожаваоци буду што задовољнији па његови наступи обилују разним изненађењима, као што су вештачка магла, димне бомбе и ласери. Све то је повезано изванредним светлосним ефектима.

Када се нова плоча појави у продаји Лиф ће кренути на велику турнеју по Европи, а затим по Америци. За сада још има времена за свој највећи хоби — фудбал. Сваке суботе одлази на терен где са пријатељима из Холивуда организује праве мечеве. Понекад са њим игра и његов узор Род Стјуарт али он је, као уосталом и у музици, далеко вештији од Лифа. Међутим, млади Лиф Герет је упоран и сматра да ће једног дана можда и играти и певати боље од свог, за сада далеко познатијег, колеге.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Берза плоча

Купујем прву ЛП плочу групе АББА.

Светислав Милановић
Ивана Тургењева 2
24106 Суботица

Продајем ЛП плоче, углавном рок-музике. Заинтересованим шаљем списак плоча.

Бранислав Петровић
Други булевар 44
11070 Нови Београд

• ● •

Молим читаоце „Политикиног забавника" који поседују плоче Реја Конифа, Харија Џемса, Хулија Инглесијаса, као и плоче с музиком из филмова „Бал на води" и „Мајко, слушај моју песму" и желе да их продају да се јаве на адресу:

Трајан Петковски
с. Јурумлери
91206 Мацари
Скопље

ИГРЕ У КУЋИ

ПРЕМА ИДЕЈАМА НАШИХ ЧИТАЛАЦА

1

Позориште лутака — Да забавите млађег брата или сестру или своје другове, направите позориште лутака од чарапа (може старих али целих). Навуците чарапу на руку, као што се види на нашој слици, прстом друге руке увуците чарапу између палца и осталих прстију и тако ћете добити уста. Зашијте две пинг-понг лоптице, на којима сте нацртали очи (лоптице се могу пробушити иглом), на одговарајућа места и вежите шалче око ивице чарапе. Тако сте од зелене чарапе добили жабу. Можете направити и неки други лик. Као нос такође можете користити пинг-понг лоптицу.
Јован Бабић, 11000 Београд, Др Зоре Илић Обрадовић 10/6,
хонорар 100,00 дин.

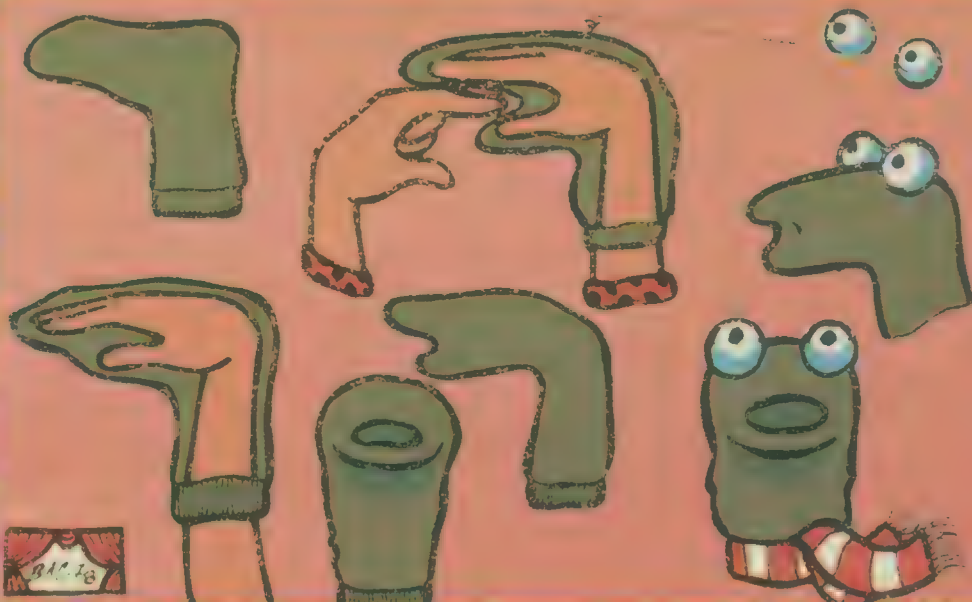

2

Слепи ручак — Намажу се два парчета хлеба пекмезом и двојици играча се вежу очи. Они треба на невиђено да нахране једно друго. Доћи ће до смешних ситуација, јер ће се играчи умазати по лицу. Може се организовати и такмичење по екипама од по два играча. Побеђује екипа која брже поједе хлеб.
Данијела Варговић, 42000 Вараждин, Р. Бошковића 4,
хонорар 100,00 дин.

3

Час цртања — Један играч је наставник и он нацрта неки предмет на папиру, али да остали не виде (нпр. јабуку). Затим каже: „Нацртао сам нешто округло, једе се и расте на дрвету". Остали играчи треба да нацртају шта претпостављају да је „наставник" нацртао. Онај који све погоди добија 10 поена, онај који погреши у нечем ситном (рецимо у боји предмета) добија 7, а онај који је близу решења (нацрта неку воћку) 3 поена. Онај који потпуно промаши не добија поене. Сваки играч треба бар једном да буде наставник, без обзира на резултат у поенима.
Дарко Реч, 71000 Сарајево, Игманска 1,
хонорар 100,00 дин.

4

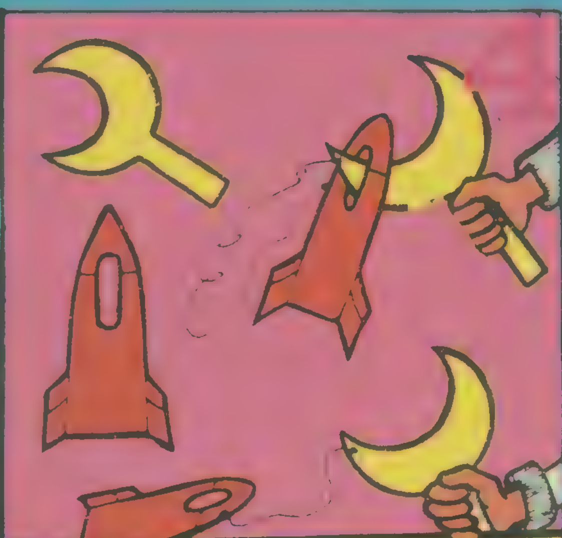

Ракета на месец. — Од веома тврдог картона искројте месец и ракету као на нашој слици. На ракети просеците већи прорез Величина није битна, важно је да буду довољно велики да буду погодни за руку. Обојте их лепо, па ракету вежите кончићем за месец, као што се види на слици. Игра се састоји у томе што покушавате да набаците ракету на крак месеца. Игра може бити и такмичарска, а састоји се у томе: ко ће из десет „набацивања" више пута да набаци ракету на месец.
Круме Матов, 91000 Скопље, 50 дивизија 39/16
хонорар 100,00 дин.

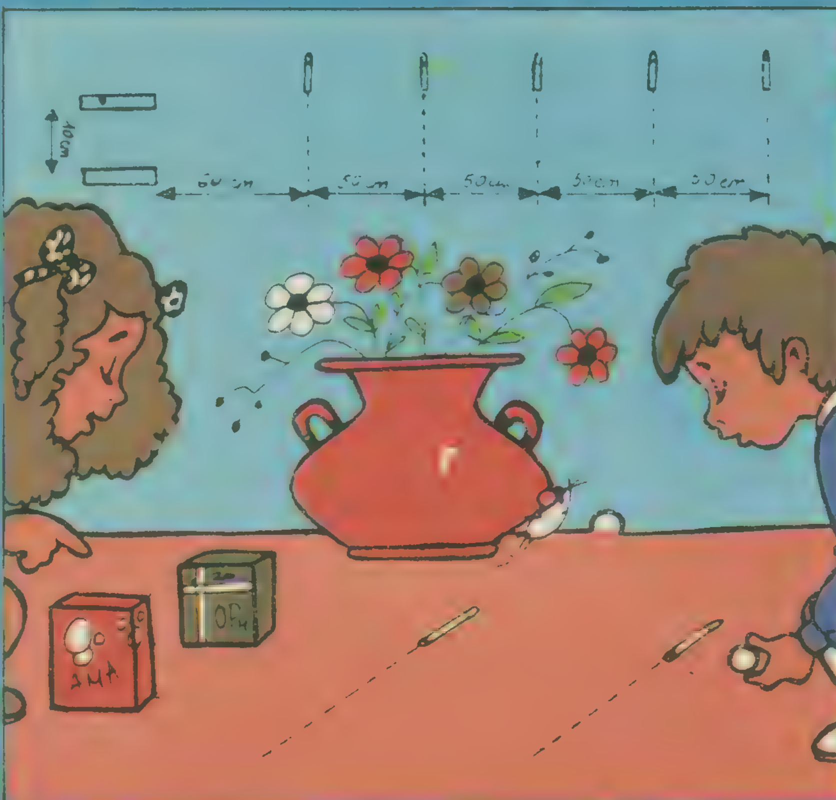

5

Капија — Две кутије (може од шибица, цигарета, детерџента и сл.) ставите тако да образују капију са пролазом око 10 cm. Затим поређајте 5 шибица као ознаке растојања која су дата у горњем делу наше слике. Узмите потом пинг-понг лоптицу и покушајте да је баците са првог (најближег) растојања тако да прође кроз капију, затим бацајте са следећег итд. Ако погрешите морате опет кренути са првог растојања. Побеђује онај који први стигне до последњег растојања. Величина растојања, као и њихов број, могу се мењати, што зависи од вештине играча.
Дејан Радосављевић, 36000 Краљево, Југ Богданова 69, улаз I, стан 19
хонорар 100,00 дин.

„ПАЦОВ“ УБИО ЏЕСИЈА

— ЗБОГ ТЕБЕ СВИ БЕЖЕ ОД НАС КАО ОД ГУБАВАЦА — РЕКАО ЈЕ СМРКНУТИ ОТАЦ РОБЕРТУ ФОРДУ. — ОДЛАЗИ, И НЕ ВРАЋАЈ СЕ ВИШЕ!

Трећег априла 1882. године преселио се у „вечна ловишта“ најславнији бандит Америке, легендарни „Робин Худ Дивљег Запада“, Џеси Џемс.

Убио га је мучки, с леђа, уз помоћ брата Чарлија, његов бивши друг из пљачкашких похода Роберт Форд за награду од 10.000 долара.

Џесијев старији брат Френк послао је Роберту и Чарлију Форду поруку:

— Нема пацовске рупе на свету у којој вас нећу наћи. Испунићу вам трбуxe оловом!

Роберт Форд је побегао у Ричмонд, у Вирџинију, где су му живели родитељи, а Чарли Форд у Аризону. Грађани Ричмонда окретали су главу кад би га срели, а деца су за њим звиждала на улицама и добацивала му погрдне изразе.

Једног дана стари Форд се вратио кући смркнут и суво рекао сину:

— Због тебе сви беже од нас као од губаваца! Одлази и не враћај се више!

Џесијев убица је увече отишао из Ричмонда и дуго се о њему ништа није чуло.

Чарли Форд који се под лажним именом крио у Аризони чуо је једног јунског дана 1884. године да се у околини за њега распитује један пушком наоружани странац високог раста, одевен у црно. Већ, због сталног страха, начетих нерава, сигуран да је то Френк Џемс, Чарли је потегао „колт“, ставио цев у уста и повукао обарач.

ПЕСМА РАЗБОЈНИКУ

Што је време више одмицало, слава Џесија Џемса је бивала све већа. Крај свих ватри у преријама каубоји су певали баладе о легендарном разбојнику, непријатељу богатих и пријатељу сиромаха.

Једну од тих песама често је слушао и каубој Ед Кели који се, с времена на време, бавио крађом стоке, а у свакој прилици изазивао кавге у салунима. Још као дечак обожавао је „Робина Худа Дивљег запада“, а као младић се оженио једном његовом рођаком.

— Дао бих коња и пуцаљку ономе ко би ми рекао где је тај прљави пацов Форд! — често је, ако би био при пићу, говорио Ед Кели.

Роберт и Чарли Форд

Годину дана после бекства из Ричмонда Роберт Форд се појавио на позорници у једном од тада модерних шоу-комада који се звао „Разбојници Мисурија“. Његов је посао био да у паузи између два дела изађе на позорницу и исприча како је убио свог разбојничког шефа Џесија Џемса. У тој причи је Роберт Форд себе, наравно, представио као јуначину која се покајала због почињених грехова, па је уз животни ризик и после огорчене борбе ослободио поштени свет једног разбојника који је постајао све крволочнији.

Публика је Фордову причу пратила поклицима негодовања, звиждањем, па чак и неким пуцњем из револвера. И ван позорнице он се хвалио својим херојским подвигом па је често долазило до туча. У једној таквој кавзи Форд је убио неког каубоја. Био је оптужен за убиство, али је, на интервенцију гувернера Мисурија Критендена, који га је ангажовао да убије Џесија Џемса, био ослобођен јер је убио „у легитимној самоодбрани“.

Једино људско биће које је волело Форда била је једна лепушкаста статисткиња из шоу-трупе, по имену Нели Вотерсон. Убица је жудно прихватио њену наклоност, оженио се њоме и отишао из трупе.

ДВА БОГАТА РУДНИКА

Форд и Нели су неко време наступали у чувеном циркусу још чувенијег Финиса Барнема. За Форда, наравно, није постојала друга улога до улога „човека који је убио Џесија Џемса“. Једном, кад је после представе с Нели излазио из циркуса, неко је на њега испалио два метка од којих му је један окрзнуо бок. На Нелин наговор убица Џесија Џемса је заувек напустио светла позорнице.

Роберт и Нели су отишли у Нови Мексико. Тамо је Форд срео старог пријатеља с којим је некад крао говеда и коње Дика Лидела. Заједнички су у Лас Вегасу отворили салун у који су спочетка навалили каубоји и рудари привучени Нелином младошћу и лепотом. Форд је, пошто је захваљујући само случају избегао осветнички метак, живео као раније његов брат, у све већем страху. Све је више пио, а кад је био пијан, покушао је да страх прикрије хвалишући се убиством Џесија Џемса. То се није допадало грубим муштеријама које су се одрекле уживања у Нелиним чарима и преселиле се у друге салуне.

У то време је Ник Крид у Колораду пронашао два богата рудника сребра. Као печурка после кише, никао је бучни рударски град који је по срећном налазачу сребра добио име Крид. У дивљем налету људи жељних брзог богаћења у Крид је дојурио и Форд са Нели. Отворио је један од првих салуна у дивљем граду. Посао је цвао. Ускоро је убица Џесија Џемса носио дијамантску иглу у машни, пушио је скупе дебеле цигаре, пио француски шампањац, а Нелин лепи вратић украсила је дијамантска огрлица.

Роберт Форд је полако заборављао на Џесија Џемса и све је ређе рударима за шанком причао о свом херојском делу.

ЗБОГ ДИЈАМАНТСКОГ ПРСТЕНА

Једног дана, једанаест година после смрти „Робина Худа Дивљег запада“, Форд је неким послом отпутовао у други рударски град, Пуебло. У хотелу су му рекли да собу мора да подели с још једним гостом и он је слегнувши раменима на то пристао.

Форд је у соби затекао човека препланулог лица како струже густу браду. Климнули су један другом главама, а онда је незнанац показао руком флашу на столу. Форд је отпио дуги гутљај, оставио своју торбу и сишао у салун. Није слутио да је незнанац Ед Кели, муж Џесијеве рођаке, кога је у Колорадо привукла сребрна грозница.

Кад се изјутра Форд пробудио прилично мамуран, странца није било у соби, али није било више ни дијамантског прстена на ноћном ормарићу. Сјурио се до портира и оптужио за крађу човека с којим је провео ноћ.

Ед Кели је у брдима где је копао руду чуо за оптужбу, али је само слегао раменима, рекавши:

— Дошао је пијан као земља! Ко зна која му је цура дигла прстен!

Кад се после два-три дана појавио у Пуеблу да купи намирнице и дуван, један од другова му рече:

— Буди опрезан, Еди! Онај Боб Форд прети да ће те удесити, јер си му украо прстен!

— Боб Форд! — укочи се Кели. **— Који Боб Форд?**

— Роберт Форд! — рече рудар. **— Онај што је убио Џесија Џемса!**

Ед Кели оде до своје мазге и скиде ловачку пушку са самара. Полако је ушао у Фордов салун. Застао је на вратима и погледом прелетео преко просторије. Затим је подигао пушку и опалио.

Роберт Форд, „прљави пацов“ који је убио Џесија Џемса, није имао времена ни да јаукне.

А. Р.

ДВОТОЧ
У МОД

MV 350 S

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа 63x56 mm; запремина: 349 cm^3; однос компресије: 9,5:1. Максимална снага мотора 25,0 kW (CV DIN 34) при 8.500 обртаја у минуту. Подмазивање пумпом. Електрично паљење. Два карбуратора Dell'Orto VHB 24 B/VHB 24 BS. Акумулатор 12 V. Ножни покретач мотора. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — ланац. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** цеваст, челичан. Вешање: напред — хидраулична виљушка и амортизери, позади — хидраулични амортизери. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 2,75x18, задњи 3,25x18. Кочнице диск **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 19 литара. **ТЕЖИНА:** 160 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 170 km на час. Потрошња 5,3 литра на 100 километара. **ЦЕНА:** није позната.

DUCATI 350 DESMO

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа 71,8x43,2 mm; запремина резервоара: 349.6 cm^3; однос компресије: 10:1. Максимална снага мотора није позната. Два карбуратора Dell'Orto VHB 26. Подмазивање пумпом. Акумулатор 12 V 18 Ah. Електрични покретач мотора. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — ланац. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** двоструко отворен, цеваст. Вешање: напред — телехидраулична виљушка, позади — хидраулични амортизери. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,25x18, задњи 3,50x18. Кочнице: напред двоструки диск 260 mm, позади диск 260 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 14 литара. **ТЕЖИНА:** 178 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 175 km на час. Потрошња: 4,3 литра на 100 километара. **ЦЕНА:** 1.915.200 лира.

DUCATI 500 (350) GTV

МОТОР: четворотактни са два цилиндра; проврт и ход клипа: 78x52 (71,8x43,2) mm; запремина: 496,9 (349,6) cm^3; однос компресије: 10:1 (9,6). Максимална снага мотора 53 KW (CV DIN 72) при 9.500 обртаја у минуту. Два карбуратора Dell'Orto PHF. Електрично паљење. Алтернатор 150 W, акумулатор 12 Ah. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** двоструко отворен, цеваст. Вешање: напред — телескопска виљушка, позади — виљушка са амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,25x18, задњи 3,50x18. Кочнице: напред двоструки диск, позади диск 260 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 14 литара. **ТЕЖИНА:** 181 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 175 km на час. Потрошња: 5 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** (500 GTV) 2.241.000 лира, (350 GTV) 1.869.600 лира.

MV 750 S AMERICA

МОТОР: четворотактни са четири цилиндра; проврт и ход клипа: 67x56x4 mm. запремина: 789,7 cm^3; однос компресије: 9.5:1. Максимална снага мотора 55,2 kW (CV DIN 75) при 8.500 обртаја у минуту. Четири карбуратора Dell'Orto VHB 26. Подмазивање пумпом. Акумулатор 32 Ah. Електрично паљење.

ПРЕНОС: напред — зупчаници, позади — карданска осовина. Мењач са пет брзина **ОКВИР:** двоструко затворен, цеваст. Вешање: напред — телескопска хидраулична виљушка, позади — осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,50x18, задњи 4,00x18. Кочнице: напред — хидраулични диск, позади добош 200 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 19 литара. **ТЕЖИНА:** 230 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 220 km на час. Потрошња: 8,1 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** није позната.

ЧКАШИ
И 3

DUCATI 900 SUPER SPORT DESMO

МОТОР: четворотактни са два цилиндра под углом 90°; проврт и ход клипа: 86x74,4 mm; запремина: 863,9 cm³; однос компресије: 9,5:1. Максимална снага мотора 53 kW (CV DIN 72) при 9.500 обртаја у минуту. Два карбуратора Dell'Orto PHM. Електрично паљење. Акумулатор 12 Ah. Алтернатор 200 W. Ножни покретач мотора. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** отворен, цеваст. Вешање: напред — телескопска виљушка, позади — осцилирајућа виљушка са амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,50x18, задњи 120/90 V 18. Кочнице: напред двоструки диск са хидрауличним командама 280 mm, позади диск 229 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 18 литара. **ТЕЖИНА:** 188 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** око 225 km на час. Потрошња: 6,25 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** 3 273.000 лира.

GILERA 125 V ARCORE

МОТОР: четворотактни са једним цилиндром; проврт и ход клипа: 60x44 mm; запремина: 124,4 cm³; однос компресије: 10:1. Максимална снага мотора 9,1 kW (CV DIN 12,4) при 8.500 обртаја у минуту. Карбуратор Dell'Orto VHB 22 BS. Ножни покретач мотора. **ПРЕНОС:** напред — спирални зупчаници, позади — ланац. Мењач са пет брзина. **ОКВИР:** цеваст, двоструко затворен. Вешање: напред — хидраулична виљушка, позади осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 2,75x18, задњи 3,00x18. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 11 литара. **ТЕЖИНА:** 111 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 112 km на час. Потрошња: 2,6 литра на 100 километара. **ЦЕНА:** 771.780 лира.

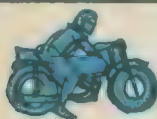

GILERA TG 1

МОТОР: двотактни са једним цилиндром, проврт и ход клипа: 57x48 mm; запремина: 122,5 cm³; однос компресије: 12:1. Максимална снага мотора 10,6kW (CV DIN 14,5) при 7.200 обртаја у минуту. Карбуратор Dell'Orto VHB 24 BS. Подмазивање четворопроцентним раствором. Паљење електрично. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници ,позади — ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина. Ножни покретач мотора. **ОКВИР:** двоструки носач. Вешање: напред — телескопска виљушка, позади — осцилирајућа виљушка с амортизерима. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 2,75x18, задњи 3.25x18. Кочнице: диск. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 9,8 литара. **ТЕЖИНА:** 102 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 110 km на час. Потрошња: 2,9 литра на 100 километара. **Цена:** 855.000 лира.

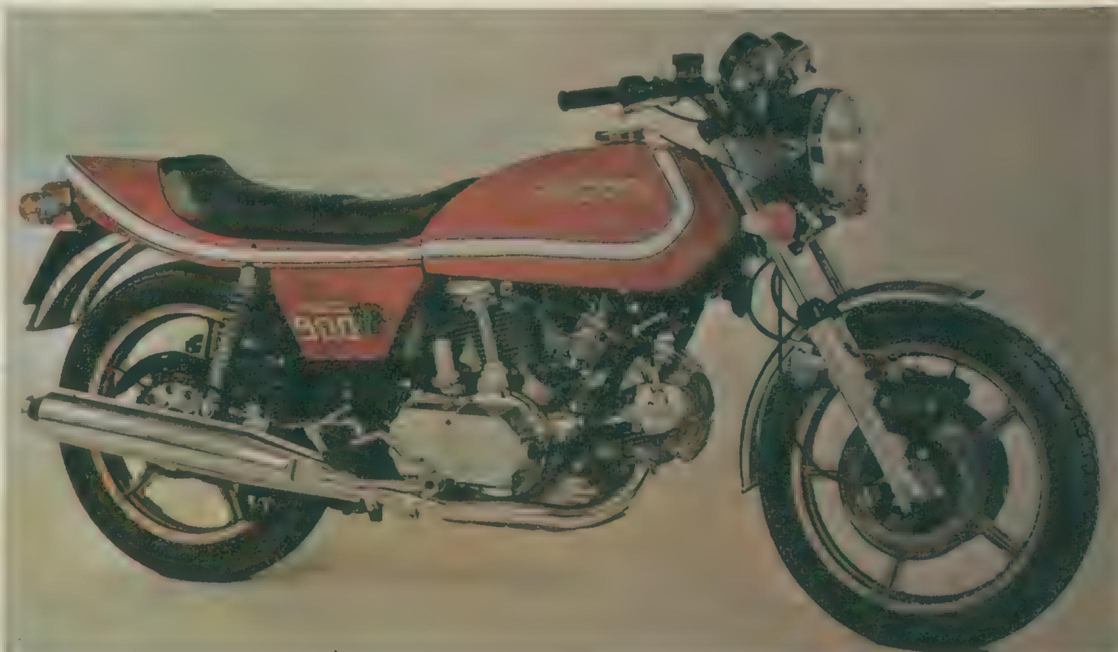

DUCATI 900 SPORT DESMO

МОТОР: четворотактни са два цилиндра под углом од 90°, проврт и ход клипа: 86x74,4 mm; запремина: 863,9 cm³; однос компресије 9,4:1. Максимална снага мотора није позната. Два карбуратора Dell'Orto PHF. Електрично паљење. Акумулатор 36 Ah. Алтернатор 200 W. Покретач мотора ножни и електрични. **ПРЕНОС:** напред — зупчаници, позади — ланац. Куплунг са вишеструким потисним дисковима. Мењач са пет брзина **ОКВИР:** отворен, цеваст. Вешање: напред — телескопска виљушка, позади — осцилирајућа виљушка. **ТОЧКОВИ И КОЧНИЦЕ:** предњи 3,50x18, задњи 4.25x18 Кочнице: напред двоструки диск са хидрауличним командама 280 mm, позади диск 280 mm. **ЗАПРЕМИНА РЕЗЕРВОАРА:** 15 литара. **ТЕЖИНА:** 216 kg. **МАКСИМАЛНА БРЗИНА:** 195 km на час. Потрошња 5,5 литара на 100 километара. **ЦЕНА:** 3.240.000 лира.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ LAVERDA И MOTO MORINI

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

РЕЈ БРЕДБЕРИ

КРАЈ ПОЧЕТКА

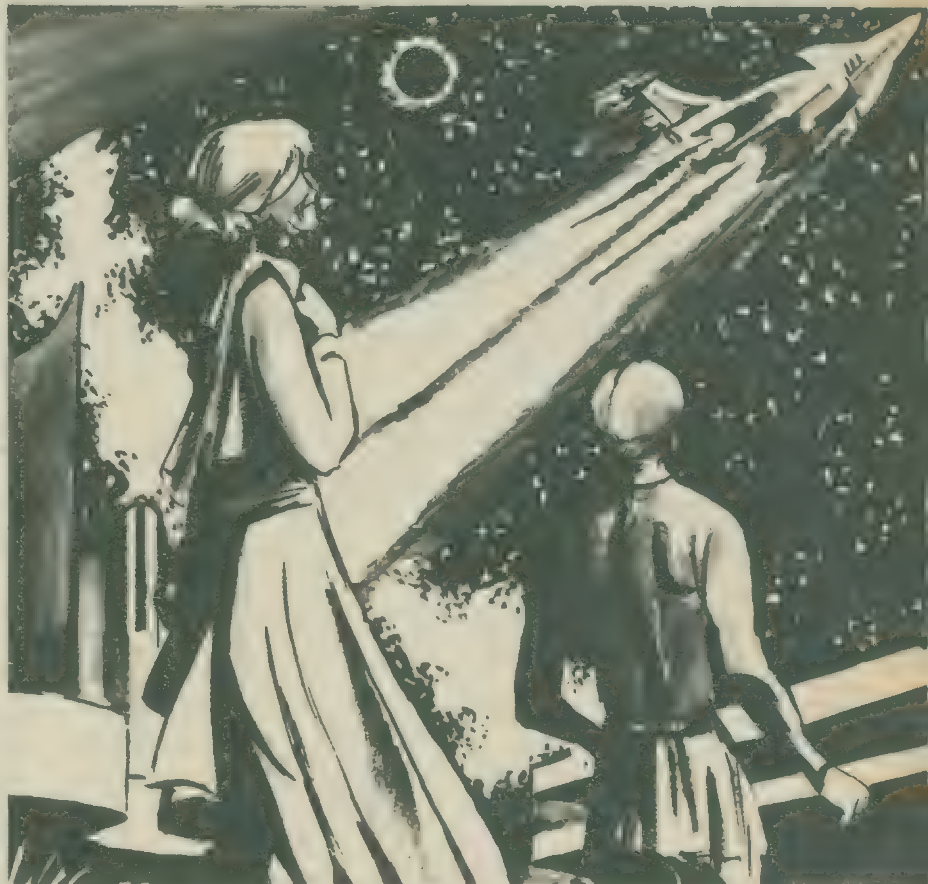

Зауставио је косачицу на средини дворишта јер је осетио да сунце ишчезава, а звезде се појављују. Свеже покошена трава, која му је падала по лицу и телу, мекано је мировала. Да, звезде су биле ту, у почетку слабачке, али сијале су на чистом, празном небу. Чуо је како се врата трема са треском затварају и осетио како га жена посматра док гледа ноћ.

Зашто се то чини

— Скоро је време — рече она.

Климнуо је главом, није морао да гледа на сат. У тренуцима који су промицали осетио је да је веома стар, онда да је веома млад. Било му је хладно, онда вруће. Изненада, био је километрима далеко. Осећао се као свој син, говорио је чврсто, кретао се одсечно да прикрије устумарало срце и панику док је улазио у хладну униформу, проверавао залихе хране, боце кисеоника, кацигу за притисак, свемирску одећу, и окренуо се, као што се сваки човек ноћас на свету окренуо, да гледа у небо које се брзо пунило звездама.

Тада се, хитро, вратио назад, био је поново отац свога сина са згрченим рукама на ручици косачице. Његова жена га позва.

— Дођи, седи на трем.

— Морам нешто да радим!

Сишла је низ степенице и прошла преко травњака.

— Не брини због Роберта, биће све у реду.

— Али, све је тако ново — чуо је себе како говори. — То се никада раније није чинило. Помисли: ракета са човеком узлеће вечерас да изгради прву васионску станицу. Господе, то не може бити, то не постоји. Нема ракете, нема чврстог тла, нема времена узлетања, нема техничара. Због тога ја чак и немам сина по имену Роберт. Све је ово превише за мене!

— Па, шта радиш овде, у шта буљиш?

Затресао је главом:

— Касно јутрос, док сам ишао на посао, чуо сам како се неко гласно смеје. То ме је укочило. Био сам на средини улице. То сам се ја смејао! Зашто? Због тога што сам, коначно, схватио шта ће Роберт учинити ноћас. На крају, поверовао сам у то. Блажена је реч коју никада не употребљавам, али тако сам се осећао заробљен саобраћајем. Тада, усред поподнева, ухватио сам себе како певушим. Ти знаш песму. „Точак у точку, путовање кроз ваздух". Поново сам се смејао. Свемирска станица, наравно, мислио сам. Велики точак са шупљом утробом. Тамо ће Роберт живети шест, или осам месеци, а онда ће се вратити. Идући кући сетио сам се наставка песме: „Мали точак се покреће надом, Велики точак се покреће великом милошћу". Желео сам да скочим, вриснем, и експлодирам.

Жена му је додирнула руку:

— Ако већ остајемо овде, нека нам бар буде угодно.

Ставили су две врбове столице за љуљање у средину травњака и мирно седели док су се звезде растварале у тами у бледу камену прашину разбацану међу хоризонтима.

— Ох — рече његова жена коначно — то личи на ишчекивање ватромета о светковинама.

— Више њих чека ноћас...

— Никако да се ослободим мисли... билиони људи под њиховим стопалима.

— Колико је сати?

— Једанаест минута до осам.

— Увек си у праву; као да постоји неки сат у твојој глави.

— Ноћас не могу погрешити. Моћи ћу да ти кажем и секунд пре полетања!

На западном небу су видели настанак четири тамноцрвене буктиње. Светлуцале су низ ветрове над пустињама, а онда потонуле тихо у земљу која их упи.

У тами, муж и жена се не померише у столицама.

После неколико тренутака, он рече:

— Осам минута. — Тишина. — Седам минута. — Тишина постаде дужа. — Шест...

Његова је жена, забачене главе, зурила у звезде над собом и мрмљала:

— Зашто? — Затворила је очи. — Зашто ракете, зашто ноћас? Зашто се све ово догађа? Желела бих да знам.

Проучавао јој је лице. Било је у огромној, беличастој светлости. Млечног пута. Осетио је да му одговор навире, али пустио је жену да настави.

— Није, ваљда, опет, онај старински одговор. Када су се људи питали зашто се човек попео на Маунт Еверест, одговорили су: „Због тога што постоји". Никада то нисам разумела. То, за мене, није одговор.

Пет минута, мислио је. Време откуцава... његов ручни сат.. точак у точку... мали точак покреће... велики точак покреће... путовање кроз... четири минута! Људи већ дорасли ракети, стиска, командна табла искри светлостима...

Доба гравитације

Његове усне се покренуше.

— Једино знам да је ово, одиста, крај почетка. Камено доба, Бронзано доба, Гвоздено доба; од сада ћемо све то скупити заједно, једно велико име за оно када смо ишли по Земљи и слушали јутарње птице и плакали од зависти. Можда ћемо то, назвати Земаљско доба, или Доба гравитације. Милионима година смо се борили против гравитације. Док смо били амебе и рибе, борили смо се да изиђемо из мора да нас гравитација не притиска. Када смо, коначно, били на сувом, борили смо се да се усправимо, да гравитација не уништи наше ново откриће — кичму. Трудили смо се да корачамо без посртања, трчимо без падања. Билионима година гравитација нас је држала код куће, подсмевала нам се ветровима и облацима, купусним лептировима и скакавцима. Ето, то је оно велико ноћас... То је крај Човека гравитације и по њој ћемо га се сећати. Не знам како ће делити доба; на Персијанце који су сањали о летећем ћилиму или Кинезе који су про-

ШРАФКО

Noћас, мислио је, ако и не успемо, пославћемо други, а онда трећи брод и кренути на све планете.

слављали рођендане и Нове године ракетама што су стизале високо, или неким минутом, неком невероватном секундом и идућем сату. Али, на крају смо покушаја од билион година, на крају нечег дугог, а за нас људе, у сваком случају часног.

Три минута... два минута педесет девет секунди... два минута педесет осам секунди...

— Али — рече његова жена — ја још не знам зашто.

Два минута, мислио је. Спреман? Спреман? Спреман? Далек глас преко радија је звао. Спреман! Спреман! Спреман! Брзи, тихи одговор из узбучале ракете. Провери! Провери! Провери!

Ноћас, мислио је, ако и не успемо са овим првим, послаћемо други, а онда трећи брод и кренути на све планете, а онда звезде. Нећемо се зауставити, док велике речи као „Бесмртност" и „заувек" не изгубе смисао. Велике речи, да, то ми желимо. Трајање. Од када се, први пут, наш језик покренуо у нашим устима, питали смо: шта све ово значи? Док нам је смрт дахтала за врагом, ниједно друго питање није имало смисла. Али, само да се населимо на десет хиљада светова. Око њих кружи десет хиљада страних сунаца и питања ће нестати. Човек ће бити бескрајан и вечан, као што је свемир бескрајан и вечан. Човек се неће зауставити, као што се ни свемир не зауставља — заувек. Појединци ће, као и увек, умирати, али наша историја ће трајати колико год нам буде потребно да гледамо у будућност. Са сазнањем о нашем опстанку у свим временима која долазе, знаћемо за сигурност — а то је одговор који смо одувек тражили. Подарени животом, најмање што можемо да учинимо је да сачувамо и продужимо тај дар у бесконачност. То је циљ вредан покушаја.

Врхови столица су тихо шкрипале у трави.

Један минут.

— Један минут — рече она гласно.

— Ох! — Његова жена се нагло покрену да му дохвати руку.

— Надам се да Роберт...

— Са њим ће бити све у реду!

— Ох, само да се чува...

Тридесет секунди.

— Гледај сада.

Петнаест, десет, пет...

— Гледај!

Четири, три, два, један.

— Тамо! Тамо! Ох, тамо, тамо!

Почетак будућности

Обоје су вриснули. Обоје су стајали. Столице се преврнуше и празне падоше на травњак. Човек и жена су се тресли, руке су им се бориле да се нађу, стисну, ухвате. Видели су блештаву боју на небу и после десет секунди, цизала се пламтећа комета у ваздух, међу звезде и одјурила у огњеном лету, да постане још једна звезда у бескрају Млечног пута. Човек и жена су држали једно друго, као да су посрнули на ивици невероватне литице, над амбисом толико дубоким и мрачним да му се не види крај. Гледајући навише, чули су себе како јецају и плачу. И тек после дуго времена, могли су да проговоре.

— Отишла је, јесте, зар не?

— Да...

— Све је у реду, зар не?

— Да... да...

— Није пала...?

— Не, не, све је добро. Роберт је добро, све је добро.

Раздвојили су се.

Додирнуо је лице руком и погледао у мокре прсте. — Бићу — рече — бићу...

Чекали су још пет минута, а онда десет минута. Морали су да затворе очи.

— Па — рече она — хајдемо унутра.

Није могао да се покрене. Само му руке кренуше да напипају ручице косачице. Видео је када му је рука пошла и рече:

— Имам још само мало...

— Али, не видиш.

— Довољно видим — рече. — Морам да завршим ово. Онда ћемо мало седети на трему пре него што уђемо.

Помогао јој је да стави столице на трем, поставио је да седи и вратио се да стави руке на вођицу косачице. Косачица. Точак у точку. Једноставна машина која се држи у рукама и гураш је пред собом. Она жури и меље, а ти корачаш за њом са својим мирним мислима. Ракета гоњена времом тишином. Усковитлани точак, а онда, мекан корак мисли.

Ја сам стар билион година, говорио је себи; ја сам само један минут стар. Ја сам један сантиметар, не, десет хиљада километара висок. Гледам низ себе и не видим своје ноге. Оне су далеко и нестају испод мене.

Покренуо је косачицу. Трава је излетела и падала мекано око њега, мирисао је и осећао се као човечанство које се, коначно нашло у бистрим водама младости.

Тада је завршио са кошењем траве.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Знати напамет не значи знати.

(Монтењ)

укрштене речи

ТЕЛЕВИЗИЈСКА ТЕХНИКА

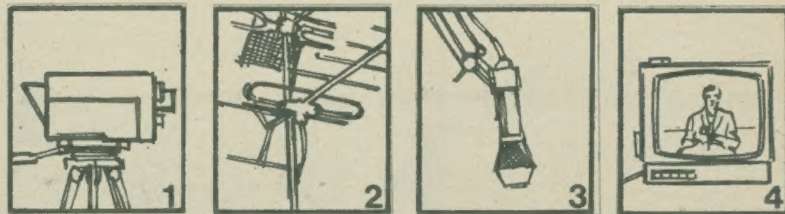

АУТОР: ВЕ-МАК	1		ОП. ПЕВАЧИЦА МИЛКА / ДАТИ ОТКАЗ	ЛОВАЧКИ ПАС	ЗВУЧНА ФИГУРА (ПОЕТ.)	МАРКА ХОЛАНДСКОГ АУТОМОБИЛА	ЗВЕЗДАРНИЦА (МН.)		ИВАН КРИЛОВ
ГМИЗАВЦИ ИЗ ЖАРКОГ ПОЈАСА									
2							ВРСТА ПЕРШУНА / ОПСЕГ		
3									НАПРАВА ЗА ПРОСЕЈАВАЊЕ, РЕШЕТО
ДРЕВНИ ГРАД НА СИЦИЛИЈИ				МЕТАР / РАНАЦ		СРЏБА / ГРАД У ЕНГЛЕСКОЈ			
ПОДРОБНО ОБРАДИТИ									
АМПЕР		МАШИНКА / РЕКА У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ							
РОМАН БРАНКА ЋОПИЋА	ОРУЂЕ ЗА ОТКИВАЊЕ КОСЕ						ГРЧКО СЛОВО / ТОНА		
ДОСПЕТИ									ИЗЛУЧЕВИНА ИЗ ДРВЕТА
АУТО-ОЗНАКА РИЈЕКЕ			ВАЗДУХ (ГРЧ.)				ЈОВАН СТЕРИЈА / ЧИТИРИ (ФР.)		
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			КСЕНИЈА ЈОВАНОВИЋ / ЗВУК, ГЛАС			СВЕДОК НА ВЕНЧАЊУ / ПАРЧЕ			
СПРАВА ЗА МЕРЕЊЕ МОРСКЕ ДУБИНЕ				ФРАНЦ. ПЕВАЧ / ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА					
ВЕРИГА, ЛАНАЦ					ЈЕДНОВАЛЕНТНИ АЛКИЛ C_2H_5				
4								ЗНАК ЗА АМПЕР	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Следбеник, тетраподи, етаж, крт, ротирати, Ивић, Миа јаз, ПЕ, ар, саламура, а, именица, нш, Никита, утва, Аден, „шерман", ии, И, А, карст, ћата, црта.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88.00 динара
6 месеци	176.00 динара
1 година	352.00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176.00 динара
6 месеци	352.00 динара
1 година	704.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП" „Политика" код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник"

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

..ДА, ПЕЦО! ИМАМ НАМЕРУ ДА ВЕЧЕРАС ОСМАТРАМ ЗВЕЗДЕ!

АЛ' СЕ ЛЕПО ВИДИ! **ХМ?** ОН НЕ ЗАТВАРА ПРОЗОР КАД СЕ КУПА!?!

КО ТИ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ПРОМЕЊИШ ПОЛОЖАЈ ИНСТРУМЕНТА, А?

ПА...

САД МОРАМ ПОНОВО ДА ГА ПОДЕШАВАМ...

ПА... АКО ВАМ ЈЕ **БАШ** ТОЛИКО ЗАПЕЛО ДА МЕ ГЛЕДАТЕ... ЕВО МЕ!

ХИ! ХИ! **ТИМ** ИНСТРУМЕНТОМ НЕЋЕШ БАШ ВИДЕТИ МНОГО ЗВЕЗДА!

Нова погодност за пријатеље PEZ-а!

Драги пријатељи PEZ-a

Овог пута смо за праве пријатеље PEZ-a и сакупљаче PEZ значки, припремили нову значку „PEZ INTERNACIONAL" у албуму.

На залихи имамо 10.000 значки, па зато пожурите са наруџбом.

Наша адреса је:
ПРИЈАТЕЉ PEZ-a,
61111 Љубљана, п. п. 8

Пошиљку ћеш платити поштару у износу од 15 динара.

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр. | бр. **PEZ** чл. карте (највише 3 ком.) | датум рођења

Потпис родитеља

HP Kolinska
Kolinska Ljubljana

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ТРАВА ОД ГУМЕ

Шта се ради са старим аутомобилским гумама, којих сигурно у свету има на милијарде?

Мирјана Спасић,
Сомбор

То питање мучи и многе научнике света јер још није пронађен поуздан начин за њихово претапање, или чак и уништавање. Милиони старих, бачених аутомобилских гума у појединим земљама представљају озбиљан проблем. У САД је недавно извршен необичан експеримент: да се од старих гума добије вештачка трава! Она се може „посејати" по средњој траци ауто-страда и на местима где трава не може неометано да расте, на пример, на фудбалским игралиштима или поред базена за пливање. Да би се произвела ова вештачка трава, старе гуме се цепају на комаде дугачке 2,5 сантиметара и убацују у бетонске мешалице у које се ставља лепак за гуме. Добијена смеса се излива на земљу или бетонску плочу. Слично бетону, ова мешавина може да се излива у бесконачне траке које преко ноћи очврсну. Вештачка трава може се бојити сваком бојом, пре или после прављења мешавине, а лако се пере јаким млазом воде.

КАД БИ ДРВЕЋЕ ХОДАЛО

Интересује ме гдје је и када рођен пјесник Григор Витез.

Светлана Павлов,
Нандовац 93
Сухопоље

Песник и преводилац Григор Витез рођен је 1911. године у Косовцу, код Нове Градишке, у Славонији. Радио је као учитељ, учествовао у НОБ-у, а касније се бавио преводилачким и уређивачким пословима. Оставио је неколико значајних збирки песама за децу

и омладину; **Кад би дрвеће ходало, Сан бораца у зору, Наоружане руже...** Умро је у Загребу 1966. године.

ЛУПА КАО МАКСИМ

Како је настала узречица: „Лупа као Максим по дивизији".

Зоран Марковић
Земун

Данас се често овом узречицом жели објаснити како неко прича без везе, заправо, да није довољно обавештен о ономе о чему говори. Међутим, почетком овог века она је имала сасвим друго значење. Наиме, 1884. године, Британац америчког порекла Хајрем Максим конструисао је у Лондону митраљез, који је у августу 1888. године јавно демонстриран у Вимблдону. Том приликом, почасни рафал испалио је тадашњи принц од Велса, касније британски краљ Едвард VII. У то време митраљез

„максим", назван према свом конструктору, представљао је право чудо ратне технике, имао је цев калибра 11,4 мм која је морала да се хлади водом, јер је кроз њу пролазило 600 метака у минуту. А енергија барутних гасова искоришћена је за покретање механизма оружја: извлачење и избацивање чаура, увлачење реденика, извлачење метака, опаљивање... Овај модел митраљеза први пут је употребљен у колонијалним ратовима које је Велика Британија водила са Бурима и у Авганистану, а већ почетком 20. века ту врсту аутоматског оружја почињу да конструишу и друге државе, јер се показао веома ефикасним. У првом светском рату и октобарској револуцији ово оружје је одлучивало исход многих окршаја и битки.

КАН НАД КАНОВИМА

Молим те, реци ми ко је био и кад је живео Џингис Кан.

Ристе Бошков,
Титов Велес

Џингис Кан, чије је право име Темучин, био је монголски војсковођа и оснивач монголске државе (1155—1227). Будући „освајач света" у младости је три године провео у ропству као заточеник суседног племена и тек је у својој педесетој години (1206) на скупштини канова изабран за великог кана — Џингис Кана читаве Монголије.

Вешт војсковођа, Џингис Кан је успео да освоји огромно пространство од Јапанског и Жутог до Црног мора. Његова војска се одликовала изузетно брзим маневрима и продорима, посебно део који је сачињавала коњица за коју су не без разлога, говорили да је „туча коју гони ветар".

КАКО ПОСТАТИ ПАДОБРАНАЦ?

Желео бих да се бавим падобранством па те молим да објавиш адресу неког аеро-клуба.

Живота Мијаиловић,
село Водањ,
Смедерево

Сва обавештења о аматерском падобранству можете добити у Академском аеро-клубу, Београд, Бориса Кидрича 18, тел. 430-287, или у некој сличној организацији.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Почео сам скупљати постере фудбалера, па молим читаоце Забавника за помоћ. **Младен Сарађен, 41000 Загреб, Пакарова 15 Ботинец**

Имам пуно разгледница па бих желео да се мењам. **Владимир Шерков, 21000 Нови Сад, Народног фронта 26, Лиман III**

Посједујем првих тридесет седам бројева часописа „Џубокс" а недостају ми бројеви 18, 24, 35 и 36. Мијењала бих се за осам металних значака и осам привјесака. **Ани Велнић, 51000 Ријека, Максима Горког 23**

Ко ми пошаље 30 поштанских (страних) маркица добиће од мене једну сингл плочу по избору. **Живота Миљанић, 11422 Лазаревац, Д. Караклајића 36**

Скупљам материјал са Дивљег запада. За сваки прилог (текст или колор слику) шаљем разгледницу свога града. **Милан Николић, 18001 Ниш, Радоша Јовановића Сеље 9**

За ЛП Здравка Чолића „Ти и ја" нудим 30 разгледница, 3 металне значке, 5 маркица, 10 салвета, 2 папирне старе новчанице и 20 динара. **Горица Максимовић, 26365 Велики Гај, Ђуре Јакшића 52**

мини формуле макси успех!

Формат: мини (5×6см)
Страница: 225
Цртежа: 150

Формат: мини (5×6см)
Страница: 220
Цртежа: 140

НАРУЧУЈЕМ ______ Ком

НАРУЧУЈЕМ ______ Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

WALT DISNEY
МИКИ

РЕШИО САМ ДА ДАНАС МАЛО ПО-СЛУЈЕМ ПО КУЋИ!
?
ХВРРРРРРР

ЗА БИОСКОП НЕ-МАМ ПАРА...
ХВРРРРР

...ПА МОРАМ НЕ-ЧИМ ДА УТУ-ЦАМ ВРЕМЕ!

А ШТА БИХ И МОГ'О ДРУГО ОСИМ ДА БРИШЕМ ПРАШИНУ, ЗАЛИВАМ ЦВЕЋЕ, УСИСАМ ТЕПИХЕ...
Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

...СПРЕМИМ СВОЈУ СОБУ, ОПЕРЕМ ВЕ-РАНДУ, ПОТКРЕ-ШЕМ ЖИВУ ОГРАДУ...

ОПЕРЕМ ПРОЗОРЕ, ОШИШАМ ТРАВУ, ПОКУПИМ СУ-ВО ЛИШЋЕ ?

МОРАМ ДА ЗАПОСЛИМ СЕБЕ! НЕ ЖЕЛИМ ДА МИСЛИМ О ТОМЕ КАКО НЕМАМ ПАРА ДА ГЛЕ-ДАМ ТАЈ БОЖАНСТВЕНИ ФИЛМ!

РАДИЋУ СВЕ ДОК НЕ ПАДНЕМ ОД УМО-РА И ЗАСПИМ К'О КЛАДА!
6-25
Distributed by King Features Syndicate

ЗАР ДА СТАЛНО МИСЛИМ КАКО ПРОПУШТАМ НАЈБОЉИ ФИЛМ ГОДИНЕ И...

ДОСТА!